

Protokoll fört vid enskild föredragning

Infrastrukturavdelningen
Transportbyrån, I1

Beslutande
Minister
Harry Jansson

Föredragande
Bitr. avdelningschef
Niklas Karlman

Justerat
Omedelbart

Nr 8

Skriftligt svaromål angående stämning i tvistemål
ÅLR 2018/212

Beslut

Åbo Hovrätts dom med diarienummer S 19/1649 antecknades för kännedom. Domen belastar anslag 87100 Rederienheten, **bilaga 1, I120E08.**

Nr 9

Begäran om skriftligt svaromål angående tvist om
arbetsförhållande
ÅLR 2016/6885

Beslut

Åbo Hovrätts dom med diarienummer S 19/48 antecknades för kännedom. Domen belastar anslag 87100 Rederienheten, **bilaga, 2 I120E08.**

Åbo hovrätt**Dom**

Nr 106

Given
12.2.2021Dariernr
S 19/1649**Överklagat avgörande**Ålands tingsrätt 3.9.2019 nro 1116
(bilaga)**Ärende**

Tvist om arbetsförhållande

Ändringssökande

Björn Wahlsberg

Motpart

Ålands landskapsregering

Att höras Offentliga och privata sektorns arbetslöshetskassa
Sysselsättningsfonden
Folkpensionsanstalten**Yrkanden i hovrätten****Besvär**

Wahlsberg har yrkat att tingsrättens dom upphävs och att käromålet bifalls dvs. att hovrätten fastställer

- att Ålands landskapsregering inte har haft grundad anledning att ingå ett stort antal visstids arbetsavtal med Wahlsberg under tiden april 2014 till december 2014,
- att Wahlsbergs arbetsavtal vid Ålands landskapsregering ska anses ha varit på tillsvidare basis och
- att arbetsförhållandet bringats upphöra på ett olagligt sätt 28.12.2014, samt

att hovrätten ålägger Ålands landskapsregering att till honom erlægga följande belopp:

- lön för fyra månaders uppsägningstid à 6.558 euro per månad, totalt 26.232 euro, jämte ränta från och med 28.12.2014 och
- ersättning motsvarande 12 månaders lön à 6.558 euro per månad, totalt 78.696

euro, jämte ränta från och med 28.12.2014 för ogrundad uppsägning av arbetsavtalet och som ersättning enligt 7 kapitlet 9 § i sjöarbetsavtalslagen.

Vidare har Wahlsberg yrkat att Ålands landskapsregering åläggs att ersätta hans rättegångskostnader i saken jämte ränta.

Ålands landskapsregering har inte haft grundad anledning att ingå ett stort antal arbetsavtal på viss tid med Wahlsberg under perioden april till december 2014. Arbetsgivarens behov av arbetskraft har varit permanent och stadigvarande. Wahlsbergs arbetsförhållande ska därmed anses ha gällt tillsvidare och det har bringats att upphöra utan grund 28.12.2014. Ålands landskapsregering har varken efter uppsägningen 17.4.2014 eller 28.12.2014 gjort en omplaceringsutredning och har brutit mot sin skyldighet att återanställa Wahlsberg. På grund av arbetsgivarens försummelser har Wahlsberg gått miste om uppsägningslön och möjligheten att få arbeta kvar efter privatiseringen av trafiken med M/S Alfågeln. Wahlsberg har varit arbetslös en stor del av tiden efter 28.12.2014 och har arbetat endast några kortare perioder och gjort vissa inhopp på timbasis. Ålands landskapsregering har ignorerat tillämpliga arbetsrättsliga regler på ett extra graverande sätt.

Fordringarna som baserar sig på anställningsförhållandet 2014 har inte preskriberats.

Bemötande

Ålands landskapsregering har yrkat att besvären förkastas och att Wahlsberg åläggs att ersätta dess rättegångskostnader i hovrätten jämte ränta. Oberoende av hur rättegångskostnaderna i övrigt ska ersättas ska Wahlsberg i varje fall åläggas att ersätta landskapsregeringens merkostnader om 750 euro i tingsrätten (dvs. att merkostnaderna kvittas).

Besvären är ogrundade. Det har funnits grundad anledning för samtliga visstidsavtal under tiden april till december 2014. Ålands landskapsregering har inte haft ett permanent behov av befälhavare eller styrmän utöver de redan tillsvidareanställda. Tidsbunden personal har behövts enbart för att fylla tillfälligt behov av arbetskraft. Behovet av arbetskraft hade minskat kraftigt från och med år 2013 till följd av driftsprivatiseringen av skärgårdstrafiken som gav upphov till ständig övertalighet med många omplaceringar som följd samt på grund av ändringar i turlistorna från och med 1.1.2013. Wahlsbergs arbetsavtal på viss tid har därmed inte omvandlats till en tillsvidareanställning. Arbetsförhållandet har inte upphört olagligt och någon rätt till lön för uppsägningstid eller ersättning för ogrundad uppsägning föreligger inte.

Wahlsbergs tidigare befattning som matros har upphört emedan han fått en ny befattning 1.1.2013. Yrkanden som hänför sig till det 16.4.2014 avslutade arbetsförhållandet är preskriberade vilket innebär att även yrkanden beträffande återanställningsskyldighet är preskriberade. I vilket fall som helst har Ålands landskapsregering inte brutit i sin återanställningsskyldighet utan har erbjudit Wahlsberg tidsbundna anställningsförhållanden under tiden 16.4.2014 – 16.1.2015.

Efter att Wahlsbergs tidsbundna avtal löpt ut 28.12.2014 har Ålands landskapsregering inte haft någon skyldighet att omplacera honom. I praktiken har landskapsregeringen dock utrett omplaceringsmöjligheterna även i december 2014. Återanställningsskyldighet i enlighet med 7 kapitlet 9 § i sjöarbetsavtalslagen föreligger inte emedan uppsägningen inte baserar sig på ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker och inte heller har samband med saneringsförfarande. Efter 28.12.2014 har Wahlsberg inte varit intresserad av att arbeta på Ålands landskapsregerings fartyg.

Med beaktande av Wahlsbergs ålder, utbildning och arbetserfarenhet har han haft goda möjligheter till sysselsättning. Han har haft anställningar efter 28.12.2014. Arbetsgivarens förfarande har inte varit klandervärt. Emedan anställningsförhållandet i vilket fall som helst understigit ett år saknar yrkandet på ersättning för fyra månaders uppsägningslön stöd i lag.

Wahlsberg har efter den muntliga förberedelsen i tingsrätten ändrat sina grunder och kompletterat sina yrkanden och bestridit omständigheter som antecknats som ostridiga, vilket medfört merkostnader för Ålands landskapsregering i tingsrätten.

Yttranden

Sysselsättningsfonden har yrkat att Ålands landskapsregering åläggs att till fonden betala dess andel i enlighet med 12 kapitlet 3 § 1 momentet i arbetsavtalslagen, det vill säga att 75 procent av den inkomstrelaterade dagpenning som fonden har betalat till Wahlsberg avdras från den ersättning som arbetsgivaren eventuellt åläggs att ersätta och betalas till Sysselsättningsfonden jämte ränta. Till Wahlsberg har efter den kalkylmässiga uppsägningstiden på fyra månader under en granskningsperiod på tolv månader utbetalats inkomstrelaterad arbetslöshetsdagpenning sammanlagt 27.162,62 euro.

Offentliga och privata sektorns arbetslöshetskassa och Folkpensionsanstalten har inte inkommit med yttrande.

Bevisning i hovrätten

Hovrätten har tagit emot samma skriftliga bevisning som tingsrätten. Därtill har hovrätten hört Wahlsberg i bevissyfte och vittnena Johan Alec Ramslund och Mats Gustav Bergman samt med stöd av 17 kapitlet 24 § 2 momentet i rättegångsbalken lyssnat på bandupptagningarna av förhöret med vittnet Bo David Karlsson i tingsrätten emedan Karlsson avlidit.

Hovrättens avgörande

Motivering

1. Bakgrund och frågeställning i hovrätten

Det är ostridigt att Wahlsberg från år 2003 till slutet av år 2014 har varit anställd inom den så kallade skärgårdstrafiken som Ålands landskapsregering har bedri-

vit. Av sjötjänstutdraget (bevis K9) framgår att han under nämnda period huvudsakligen har arbetat som överstyrman men även som AT-matros och befälhavare. Ålands landskapsregering hade 1.1.2013 anställt Wahlsberg som ordinarie styrman på M/S Knipan. Detta avtal hade sagts upp på grund av ekonomiska och produktionsmässiga orsaker i november 2013 och arbetsförhållandet hade upphört efter en fyra månaders uppsägningstid 16.4.2014. Efter att Wahlsberg sagts upp från sin ordinarie befattning har han under perioden 21.4.2014-28.12.2014 haft följande fem arbetsavtal på viss tid inom skärgårdstrafiken (bevis S6):

1. Avtal undertecknat 11.4.2014 för perioden 21.4.2014-30.9.2014 med befattningen överstyrman på M/S Alfågeln. Som orsak för visstidsavtalet har angetts ”Vikarie för Kari Metso under hans alterneringsledning”.

2. Avtal undertecknat 11.4.2014 för perioden 15.5.2014-12.8.2014 med befattningen överstyrman på M/S Viggen. Som orsak för visstidsavtalet har angetts ”Säsonganställning”.

3. Avtal undertecknat 26.6.2014 för perioden 3.7.2014-14.8.2014 med befattningen befälhavare på M/S Viggen. Som orsak för visstidsavtalet har angetts ”P.g.a. övergång till 3-vaktssystem”.

4. Avtal undertecknat 29.9.2014 för perioden 1.10.2014-28.12.2014 med befattningen överstyrman på M/S Alfågeln. Som orsak för visstidsavtalet har angetts ”vik. Anders Henriksson”.

5. Avtal undertecknat 29.10.2014 för perioden 29.10.2014-31.10.2014 med befattningen befälhavare på M/S Alfågeln. Som orsak för visstidsavtalet har angetts ”vik. Kari Metso”.

Efter 28.12.2014 har Wahlsberg inte ingått nya avtal med Ålands landskapsregering.

Frågan i hovrätten gäller huruvida Ålands landskapsregering har haft grundad anledning att ingå vart och ett av de tidsbundna avtalen med Wahlsberg och huruvida arbetsgivarens behov av arbetskraft har varit permanent. Ifall Wahlsbergs avtal på basis av denna bedömning ska anses ha gällt tillsvidare gäller frågan huruvida Ålands landskapsregering brustit i sin omplacerings- och återanställningsskyldighet. Därtill är det fråga om eventuell ersättningskyldighet till Wahlsberg.

2. Wahlsbergs tidsbundna avtal

2.1. Om grundad anledning

Hovrätten bör först ta ställning till huruvida det förelegat grundad anledning för varje enskilt avtal som ingåtts för viss tid med Wahlsberg för tiden 21.4.2014-28.12.2014.

Enligt 1 kapitlet 4 § 1 momentet i lagen om sjöarbetsavtal gäller ett arbetsavtal tills vidare, om det inte av grundad anledning har ingåtts för viss tid. Ett arbetsavtal som på initiativ av arbetsgivaren utan grundad anledning har ingåtts för

viss tid ska anses gälla tills vidare. Enligt 2 momentet är det inte tillåtet att upprepat använda arbetsavtal för viss tid när antalet visstidsavtal eller den sammanlagda avtalstiden eller den helhet som avtalen bildar visar att arbetsgivarens behov av arbetskraft är permanent.

Av förarbetena till nämnda lagrum (RP 174/2010 rd, s. 45) framgår att bestämmelserna om avtalstid motsvarar arbetsavtalslagens bestämmelser. Grunder för arbetsavtal för viss tid kan vara till exempel arbetets art, vikariat, praktik eller annan därmed jämförbar omständighet eller någon annan med företagets verksamhet eller med det arbete som ska utföras förknippad anledning. Avtal för viss tid kan även ingås om säsongbetonade arbeten. Avtal för viss tid kan ingås med en vikarie för den tid den ordinarie arbetstagaren är borta. Vikariat ska kunna specificeras fastän vikarien inte behöver utföra den tillfälligt frånvarande arbetstagarens arbetsuppgifter. Arbetsuppgifterna kan omfördelas med olika interna vikariearrangemang.

I rättslitteraturen konstateras att ett tidsbundet arbetsavtal kan ingås enbart om det är fråga om arbete som arbetsgivaren inte ständigt låter utföra. Vid ingåendet av avtalet bör det stå klart att det inte längre finns arbete att erbjuda efter att det tidsbundna avtalet har löpt ut. Den grundade anledningen bör finnas vid ingåendet av arbetsavtalet och arbetstagaren måste även ha kännedom om den grundade anledningen. I sig är det möjligt att ingå tidsbundna avtal om arbetsgivaren kan visa att det föreligger vilken som helst objektiv grund som hör ihop med arbetet eller med arbetsgivarens verksamhet. Om arbetsgivaren däremot har ett permanent behov av arbetskraft kan ett tidsbundet arbetsavtal inte ingås. (Paanetoja, Jaana, Työoikeus tutuksi – käsikirja, 2019, s. 40).

2.1.1. Avtal 1

Wahlbergs första tidsbundna arbetsavtal för perioden 21.4.2014-30.9.2014 med befattningen överstyrman på M/S Alfägeln har undertecknats 11.4.2014 under pågående uppsägningstid från det ordinarie arbetsförhållandet. Som orsak för visstidsavtalet har angetts ”Vikarie för Kari Metso under hans alterneringsledighet”.

Av Metsos alterneringsavtal (bevis S10) framgår att hans alterneringsledighet har upphört 14.9.2014 och sålunda innan Wahlsbergs visstidsavtal har löpt ut. Vittnet Bo Karlsson, som fungerat som sjötrafikchef för Ålands landskapsregering under aktuell tidsperiod, har uppgivit att arbetsgivaren på grund av rättvisaspekter hade uppgjort Wahlbergs arbetsavtal fram till slutet av september. Det hade funnits två styrmän vars befattningar sades upp samtidigt och man hade ansett att det var mest rättvist att erbjuda båda två lika långa alterneringsvikariat, trots att Metsos alterneringsledighet hade upphört redan 14.9.2014.

Av bevisningen (bevis K4) framgår att även Anders Henriksson fungerat som Metsos vikarie åtminstone under perioden 28.4.2014-21.9.2014, det vill säga delvis under samma tidpunkt som Wahlsberg. Arbetsgivaren har förklarat detta med att Henriksson vikarierade Metso som befälhavare och Wahlsberg å sin sida vikarierade Henriksson på dennes styrmansbefattning.

Alterneringsvikariat är i sig en godtagbar anledning att ingå ett avtal på viss tid.

Ett alterneringsledighetsvikariat ska dock liksom övriga vikariat kunna specificeras fastän vikarien inte förutsätts utföra den tillfälligt frånvarande arbetstagarens arbetsuppgifter. Arbetsgivarens motivering till att Wahlsbergs visstidsavtal fortgått trots att alterneringsvikariatet i verkligheten redan hade upphört motsvarar inte det som framgår av det skriftliga arbetsavtalet och utgör inte heller någon grundad anledning till visstidsavtal. Eftersom Metso enligt alterneringsavtalet (bevis S10) har tjänstgjort som befälhavare och inte som styrman visar detta på att hans verkliga alterneringsledighetsvikarie har varit Henriksson. Arbetsgivaren har inte styrkt att Wahlsberg vid inledandet av arbetsförhållandet skulle ha känt till att han i verkligheten vikarierade Henriksson trots att det av hans arbetsavtal endast kan utläsas att han var Metsos alterneringsledighetsvikarie. Emedan Metsos alterneringsledighet har upphört 14.9.2014 har det dessutom inte funnits ett alterneringsledighetsvikariat att sköta efter den tidpunkten. Således har det inte funnits grundad anledning för ett tidsbundet avtal.

2.1.2. Avtal 2

Det andra tidsbundna avtalet har undertecknats 11.04.2014 och sålunda samma datum som det första tidsbundna avtalet. Avtalet har gällt perioden 15.05.2014-12.08.2014 och sålunda en period då arbetsgivaren redan ingått ett visstidsavtal med Wahlsberg på grund av alterneringsledighet. Wahlsbergs befattning har varit överstyrman på M/S Viggen. Som orsak för visstidsavtalet har angetts "Säsonganställning".

Såsom framgår av förarbetena till lagen om sjöarbetsavtal (RP 174/2010 rd, s. 45) och arbetsavtalslagen (RP 157/2000 s. 64) kan avtal för viss tid ingås då det är fråga om säsongbetonade arbeten. Ett arbete betraktas som säsongbetonat om det utförs endast under en viss tid av året eller om arbetsmängden väsentligt ökar under vissa förutsebara tidsperioder. Arbetet ska också betraktas som säsongbetonat om behovet av tillfällig arbetskraft endast är kortvarigt. Om arbetsgivaren däremot upprepade gånger låter utföra arbete under till exempel nio till tio månader om året, kan arbetet inte anses vara säsongbetonat.

Av Bo Karlssons vittnesmål har framgått att man under denna avtalsperiod hade anställt Wahlsberg som överstyrman på M/S Viggen under högsäsong emedan man enligt kollektivavtalet måste ha en extra styrman på fartyget eftersom det trafikerade på en annan linje. Detta kallades för säsonganställning.

Det är ostridigt att skärgårdstrafikens högsäsong har infallit på sommaren ungefär en vecka före midsommaren fram till första veckan i augusti. Wahlsbergs avtal i fråga har endast delvis gällt denna period då det i sig kan vara godtagbart och motiverat med tidsbunden personal. I övrigt har avtalsperioden infallit under mellan- eller lågsäsong, då behovet av personal inte kan motiveras med säsonganställning. Med stöd av Bo Karlssons förklaring om att den tidsbundna anställningen har berott på kollektivavtalets bestämmelser om minimibemanning är det dessutom utrett att anställningen i verkligheten inte gällde säsongarbete. Det har inte funnits grundad anledning att ingå ett tidsbundet avtal av den av Ålands landskapsregering uppgivna orsaken.

2.1.3. Avtal 3

Det tredje tidsbundna avtalet har undertecknats 26.6.2014 för perioden 3.7.2014-14.8.2014 och är sålunda överlappande med båda de med Wahlsberg tidigare ingångna tidsbundna avtalen. Som orsak för visstidsavtalet har angetts ”P.g.a. övergång till 3-vaktssystem” och Wahlsbergs befattning har varit befälhavare på M/S Viggen.

Av Bo Karlssons berättelse har framgått att befälsförbundet hade kontaktat Ålands landskapsregering och meddelat att man genast måste utöka antalet vakter på färjorna på grund av vilotidsskäl. Det var fråga om ett tillfälligt arrangemang eftersom turlistorna avvek från varandra ganska mycket mellan säsongerna. Man hade valt att under rådande högsäsong gå in för ett trevaktssystem, medan motsvarande personalbehov inte förelåg under mellan- och lågsäsong, då det var möjligt att köra M/S Viggen med två vakter om viljan fanns. Vid samma tidpunkt hade man övergått till enhetslöner och de anställda fick samma lön oavsett hur många vakter som arbetade. Eftersom detta innebar mindre arbete och mera ledig tid för samma lön var det i de anställdas och befälsförbundets intresse att visa att det inte var möjligt att köra inom lagliga tidsramar med endast två vakter. Trevaktssystemet kom dock att fortsätta efter högsäsongen vilket dels berodde på att driftsprivatiseringen närmade sig och dessutom på att Ålands landskapsregering hade ett överskott på anställda. Det var lindrigare att hålla dessa vakter istället för att minska på antalet ordinarie personal. Wahlsberg påverkades av trevaktssystemet sålunda att han blev befälhavare i stället för styrman, antagligen eftersom det mitt under pågående högsäsong var lättare att hitta styrmän än befäl till just M/S Viggen.

Enligt vittnet Ramsland, verksamhetsledare på Finlands skeppsbefälsförbund, var det inte fråga om att fackföreningen skulle ha uppmanat Ålands landskapsregering att ha tre vakter, utan förbundet hade som en del av sin intressebevakaruppgift påtalat en förändring eftersom dess medlemmar upprepade gånger kontaktat förbundet om att bland annat vilotiderna inte följdes vid Ålands landskapsregerings färjor. Fackförbundet hade flera gånger utan resultat uppmärksammat landskapsregeringen på bristerna. Ramsland hade aldrig stött på en motsvarande anledning för tidsbundet avtal och har konstaterat att det inte är fråga om något system med tre vakter, utan en beskrivning på hur många personer som behövs för att verksamheten ska kunna fortgå när det finns en tidtabell att följa. Arbetsgivaren måste göra en bedömning för att täcka behovet av personal och arbetstid med skälig marginal och den avlösande personalen måste finnas ombord på fartyget. Trevaktssystem är inte ett argument för ett tidsbundet avtal och det är inte fråga om någon tillfällig lösning.

Av det 29.9.2014 undertecknade avtalet (bevis K4) framgår att Anders Henriksen arbetat som visstidsanställd befälhavare på M/S Alfågeln oavbrutet från 27.9.2014 till 20.8.2015 på grund av övergången till trevaktssystemet. Avtalet har undertecknats efter högsäsongen då det enligt Bo Karlsson inte längre fanns behov av trevaktssystem. Dessutom har avtalet förlängts upprepade gånger och behovet har slutligen kommit att fortgå i nästan ett år. Sammantaget tyder detta på att frågan inte har varit om en tillfällig lösning eller att behovet av en tredje vakt enbart skulle ha funnits under högsäsongen. Samma slutsats kan dras av Fredrik Fagerlunds arbetsavtal undertecknat 29.9.2014 (bevis K7) enligt vilket

han varit oavbrutet visstidsanställd på grund av övergång till trevaktssystem under tiden 1.10.2014-30.4.2015, det vill säga uteslutande utanför högsäsongen och under sammanlagt sju månaders tid.

På basis av det som framgår av ovan nämnda skriftliga bevisning och av Ramslands vittnesmål är det utrett att ”övergång till 3-vaktssystem” har tagits i bruk främst för att tillgodose personalens vilotider och att systemet varit i bruk under största delen av året och även utanför högsäsongen. Det har således inte varit fråga om någon tillfällig lösning utan frågan har gällt arbetsgivarens skyldigheter att tillgodose att lagstadgad vilotid möjliggörs. ”Övergång till 3-vaktssystemet” har således inte utgjort grundad anledning till ett tidsbundet avtal.

2.1.4. Avtal 4

Det fjärde tidsbundna avtalet för perioden 1.10.2014-28.12.2014 med befattningen överstyrman på M/S Alfågeln har undertecknats 29.9.2014. Som orsak för visstidsavtalet har angetts ”vik. Anders Henriksson”.

Av Henrikssons arbetsavtal undertecknat 27.9.2013 (bevis S15) framgår att Henriksson 7.10.2013 ommönstrat från ordinarie styrman på M/S Skarven till ordinarie styrman på M/S Alfågeln. Av Henrikssons arbetsavtal jämte förlängningar för perioden 28.4.2014-20.8.2015 (bevis K4) framgår att han tjänstgjort som befälhavare på M/S Alfågeln. Orsaken till Henrikssons visstidsavtal har fram till 26.9.2014 varit ”vik. Kari Metso” och därefter från 27.9.2014 fram till 20.8.2015 ”p.g.a. övergång till 3-vaktssystem”.

Ovan under rubriken 2.1.3. har konstaterats att övergång till trevaktssystemet inte utgör en i lagen avsedd grundad anledning till visstidsavtal. Det har sålunda på den av arbetsgivaren angivna orsaken ”övergång till 3-vakts system” inte förelegat grundad anledning till Henrikssons visstidsavtal under perioden 27.9.2014-20.8.2015. Följaktligen har det inte heller funnits grundad anledning till Wahlsbergs visstidsavtal med orsaken ”Vik. Anders Henriksson” för perioden 1.10.2014-28.12.2014.

2.1.5. Avtal 5

Det femte tidsbundna avtalet har undertecknats 29.10.2014 för perioden 29.10.2014-31.10.2014 med befattningen befälhavare på M/S Alfågeln. Som orsak för visstidsavtalet har angetts ”vik. Kari Metso”.

Av Metsos arbetsavtal undertecknat 10.2.2010 (bevis S17) framgår att han varit ordinarie anställd som befälhavare på M/S Alfågeln från 4.3.2010. Under perioden 29.10.2014-31.10.2014 har Metso inte varit alterneringsledig. Henriksson har inte vikarierat Metso vid denna tidpunkt emedan han varit visstidsanställd befälhavare. Ålands landskapsregering har således haft grundad anledning att ingå ett tidsbundet vikariat för en tredagarsperiod i slutet av oktober 2014.

2.1.6. Sammanfattning

På de grunder som framgår ovan har Ålands landskapsregering inte haft grundad anledning för fyra av de fem aktuella arbetsavtal som ingåtts på viss tid med

Wahlsberg under perioden 21.4.2014-28.12.2014.

Härnäst prövar hovrätten även huruvida det funnits ett permanent behov av arbetskraft inom Ålands landskapsregering.

2.2. Permanent behov av arbetskraft

2.2.1. Allmänt om bedömningen

Ålands landskapsregering har anfört att ett permanent behov av personal inte har förelegat och att möjligheterna att anställa Wahlsberg tillsvidare har varit begränsade till följd av den övertalighet av personal som den pågående driftsprivatiseringen medförde och som i slutändan skulle leda till att hela skärgårdstrafiken övergick till privata aktörer. Även omorganiseringen av turlistorna 1.1.2013 hade minskat på behovet av personal.

Ålands landskapsregering har ansvarat för den frigående skärgårdstrafiken fram till att även det sista frigående fartyget driftsprivatiserades i februari 2016. Det är sedvanligt inom rederiverksamheten att arbetsavtalen uppgörs per rederi och att arbetet under avtalstiden kan utföras på olika fartyg. I arbetsavtalet ska det fartyg där arbetet inleds uppges. Av bevisningen i ärendet (bevis S1-S5) framgår att arbetsavtalen i sig har upprättats för ett specifikt fartyg, men som kompletterande villkor har angetts en skyldighet att tjänstgöra på landskapets övriga frigående färjor. Skärgårdstrafiken utgör således en helhet. Med hänsyn till antalet fartyg och linjer samt rederiverksamhetens omfattning, bör även behovet av arbetskraft granskas som en helhet och inte per fartyg eller linje.

Av förarbetena till arbetsavtalslagen (RP 239/2010 rd, s. 3-4) framgår att arbetsgivaren inte med flera på varandra följande visstidsavtal får försöka kringgå det skydd som hänför sig till avtal som gäller tills vidare. Avseende avtalstid framgår att lagen utgår från att ett arbetsavtal får ingås för viss tid om man vid den tidpunkt då avtalet ingås bedömer att sådant arbete som definieras i avtalet inte längre finns att erbjuda efter att det tidsbegränsade avtalet löpt ut. Det är fråga om en viss uppgiftshelhet eller en tidsbegränsad uppgift varefter det sannolikt inte finns något arbete att erbjuda dvs. behovet av arbetskraft är inte kontinuerligt. Osäkerheten om hur länge ett arbete som erbjuds räcker är i sig inte en godtagbar orsak att använda visstidsavtal.

Vad gäller flera på varandra följande avtal för viss tid mellan samma parter ska de grunder som utgör villkoret vara allt tyngre ju flera på varandra följande visstidsavtal som ingås mellan parterna. Ju flera på varandra följande visstidsavtal som ingås, desto starkare blir antagandet om att behovet av arbetskraft är permanent. Förutsättningarna för att ingå visstidsavtal ska bedömas utgående från hur bestående behovet av arbetskraft är med tanke på utförandet av de aktuella arbetsuppgifterna. Således ska grundernas tillräcklighet bedömas skilt för varje tidsbegränsat avtal och dessutom också utifrån hur arbetsgivaren använder arbetskraften som en helhet för utförande av arbetsuppgifterna i fråga. Huruvida det är tillåtet att upprepat använda visstidsavtal ska bedömas utifrån samma arbetsuppgifter. Som samma arbetsuppgifter betraktas en helhet av uppgifter som arbetstagaren eller flera arbetstagare i fråga har utfört inom ramen för visstids-

anställningar. Begreppet samma arbetsuppgifter begränsar sig således inte enbart till de uppgifter som uttryckligen nämns i arbetsavtalet utan omfattar faktiska etablerade uppgiftshelheter.

Om arbetsgivarens verksamhet i sin helhet eller till vissa delar under en längre tid baserat sig på flera på varandra följande visstidsavtal, tyder detta i allmänhet på att behovet av arbetskraft för uppgifterna i fråga har blivit permanent. Om de tidsbegränsade avtalen dessutom har varit långvariga tyder det för sin del på att antalet arbetstagare som behövs i verksamheten är etablerat.

2.2.2. Om bedömningen i Wahlsbergs situation

I Wahlsbergs situation är de aktuella arbetsavtalen fem till antalet och den sammanlagda avtalstiden utgör dryga åtta månader, vilket inte i sig utgör ett särskilt stort antal avtal eller en särskilt lång avtalshelhet.

Det är ostridigt att Wahlsberg har sagts upp från sin ordinarie befattning som styrman på M/S Knipan hos samma arbetsgivare i november 2013 och att hans arbetsförhållande upphört 16.4.2014 efter uppsägningstiden. Av hans arbetsavtal (bevis S6) framgår att Ålands landskapsregering redan 11.4.2014 under pågående uppsägningstid har uppgjort två separata avtal på viss tid med Wahlsberg och att han sammanlagt under tiden 21.4.2014-30.9.2014 har haft tre överlappande arbetsavtal inom skärgårdstrafiken. Vidare framgår av samma bevis (bevis S6) att Wahlsbergs arbetsförhållande efter 30.9.2014 har fortgått utan avbrott med ett nytt tidsbundet avtal från 1.10.2014 fram till 28.12.2014. Även under denna tidsperiod har Wahlsberg haft ett annat överlappande kortvarigt avtal.

Enligt det som framgår av sjötjänstutdraget (bevis K9) har Wahlsberg under aktuell period tjänstgjort mellan 12 och 20 dagar per månad, vilket tyder på att han varit fullt sysselsatt.

Bo Karlsson har redogjort för att det på M/S Alfågeln, M/S Viggen och M/S Knipan under år 2014 sammanlagt hade funnits tio stycken ordinarie anställda befälhavare och styrmän. Han har kontrollerat antalet ordinarie anställda men anfört att han inte har räknat antalet tidsbundna avtal emedan detta kunde variera stort från år till år. Han har sålunda inte kunnat redogöra för hur många vikarier det hade funnits under år 2014 men dock bekräftat att det åtminstone hade funnits ett tiotal tidsbundna personer som utöver de ordinarie anställda hade handhaft uppgifter som befälhavare och styrmän. Av dessa hade åtminstone tre personer haft tidsbundna avtal under längre tidsperioder.

Av den skriftliga bevisningen framgår att utöver Wahlsberg har även många andra personer haft tidsbundna fortlöpande arbetsavtal som styrmän eller befälhavare inom skärgårdstrafiken:

Av Ellinor Lindbloms arbetsavtal (bevis K2) framgår att hon har haft sex stycken avtal på viss tid med sammanlagt sex stycken förlängningar som överstyrman på M/S Knipan under perioden 30.4.2014-18.4.2015. Lindblom har på basis av det 9.4.2014 undertecknade visstidsavtalet tjänstgjort som överstyrman på M/S Knipan, från vilken befattning Wahlsberg hade uppsagts i november 2013. Visstidsavtalet har ingåtts redan under Wahlsbergs uppsägningstid och

som orsak till visstidsanställningen har angivits ”vik. Björn Wahlsberg (Brage Johansson)” trots att Wahlsbergs tjänstgöring vid tidpunkten för inledandet av Lindbloms arbetsförhållande redan hade upphört. Det är ostridigt att Brage Johansson som tjänstgjort som ordinarie styrman på M/S Knipan invalidpensionerats 31.10.2014 (bevis K3). Trots detta har som orsak till Lindbloms visstidsavtal från 5.11.2014 till 24.3.2015 uppgivits ”vik. Brage Johansson” och därefter ännu fram till 18.4.2015 ”vik. på Brage Johanssons plats”. Lindblom har under hösten 2014 haft ett avbrott i anställningen under cirka sex veckors tid men den sammanlagda tiden för hennes visstidsanställning är oavsett avbrottet närmare ett år.

Av Tommy Blomqvists avtal (bevis K1) framgår att han varit visstidsanställd överstyrman på M/S Alfågeln under perioden 26.5.2014-10.8.2014 och dessutom från början av år 2015 under en sex månaders period. Som orsak till Blomqvists visstidsavtal har i likhet med Lindblom uppgivits ”vik. Björn Wahlsberg” trots att Wahlsberg vid tidpunkten redan var uppsagd med en uppsägnings-tid som utgick redan 16.4.2014. Vidare har som orsak uppgivits ”vik. Anders Henriksson” som vid tidpunkten tjänstgjorde som befälhavare på M/S Alfågeln ”p.g.a. övergång till 3-vakts system”. Så som ovan i punkt 2.1.3. redan konstaterats utgör övergång till trevaktssystem inte en grundad anledning för visstidsavtal.

Fredrik Fagerlund har haft två avtal på viss tid med totalt fem förlängningar som befälhavare på M/S Vигgen och dessutom ett överlappande visstidsavtal som befälhavare på M/S Knipan under perioden 3.6.2014-30.4.2015, det vill säga under en period av sammanlagt ungefär elva månader (bevis K7). Som orsak till visstidsanställningen i det 28.5.2014 undertecknade avtalet har uppgivits ”semestervikarie”. Från och med 1.10.2014 fram till 30.4.2015 har visstidsavtalets orsak varit ”p.g.a. övergång till 3-vakts system”. Samma orsak har varit grunden till Wahlsbergs tjänstgöring på viss tid 3.7.2014-14.8.2014 som befälhavare på M/S Vигgen, vilken tjänstgöring trots allt inte fått fortsättning efter nämnda datum.

Vad gäller Fabian Widéns anställningar framgår av hans avtal (bevis K8) att han tjänstgjort som visstidsanställd befälhavare på M/S Gudingen, M/S Knipan och M/S Skiftet och därtill som överstyrman på M/S Skiftet och M/S Ejdern under perioden 16.12.2014-31.1.2016 med såväl några dagars avtal som avtal för flera veckor i taget. Sammanlagt har Widén tjänstgjort som visstidsanställd vikarie i drygt ett år och avtalen har i stort sett följt direkt på varandra.

Det framgår av bevisningen (bevis K4) att Henriksson, som visserligen varit ordinarieanställd som styrman, under perioden 28.4.2014-20.8.2015 med två stycken avtal som förlängts totalt sex gånger varit visstidsanställd som befälhavare på M/S Alfågeln å ena sidan som vikarie för Metso delvis under en period då Metso inte varit alturneringsledig och å andra sidan med anledning av övergång till trevaktssystem. Henrikssons avtal på viss tid har klart överskridit ett år.

Ålands landskapsregering har på ovan angivna sätt på flera fartyg fortsättningsvis behövt arbetskraft, vilket behov landskapsregering fyllt genom flertalet långvariga visstidsanställda styrmän och befälhavare för att trygga förutsättningarna

till drift och kontinuiteten av verksamheten. Det har varit fråga om sådana etablerade uppgiftshelheter som starkt indikerar på att arbetsgivarens reella behov av personal har varit permanent.

Att behovet av personal har varit permanent inom skärgårdstrafiken får även stöd av det som vittnet Ramsland har berättat. Enligt Ramsland hade antalet visstidsanställda inom skärgårdstrafiken varit exceptionellt stort jämfört med rederier med en verksamhet av samma omfattning. I samband med en rättegång i arbetsdomstolen hade det framgått att antalet befälhavare som tjänstgjort inom skärgårdstrafiken under perioden 1.6.2012-1.9.2014 hade varit 55 stycken. I förhållande till arbetsgivarens storlek hade mängden varit obegripligt stor och i normal rederiverksamhet borde man ha klarat av driften med betydligt färre befälhavare. Ramsland har inte kunnat se någon annan förklaring till detta än att man av någon anledning prioriterat visstidsanställning framom ordinarie anställning. Han har uppskattat att antalet visstidsanställda befälhavare har varit omkring 35 stycken emedan Ålands landskapsregerings fartyg borde ha klarat av driften med maximalt 20 ordinarie befälhavare.

Som ovan under rubriken 2.2.1. konstaterats betraktas skärgårdstrafiken som en helhet då behovet av arbetskraft bedöms. I ljuset av den bevisning som företetts har Ålands landskapsregering inte vid ingåendet av några av Wahlsbergs tidsbundna avtal haft anledning att bedöma att det arbete som definierats i avtalen inte längre skulle finnas att erbjuda efter att dessa löpt ut. Bevisningen styrker däremot det motsatta. Wahlsberg har tjänstgjort på olika befattningar för samma arbetsgivare inom skärgårdstrafiken sedan år 2003. Redan under uppsägningstiden från sin ordinarie befattning har han i april 2014 av samma arbetsgivare anställts på visstidsbasis för att fortsätta utföra i stort sett samma uppgifter som de vilka han tidigare utfört som ordinarie anställd. Han har inledningsvis erbjudits tre överlappande visstidsavtal och därefter ännu två visstidsavtal. Under Wahlsbergs uppsägningstid har även Lindblom anställts på visstidsbasis för att tjänstgöra som vikarie på den befattning från vilken Wahlsberg tidigare sagts upp. Kort därefter har även Blomqvist anställts på visstidsbasis för att inledningsvis vikariera Wahlsberg vars anställning vid tidpunkten redan var uppsagd och därefter för att vikariera Henriksson som i sin tur tillsatts på en visstidsbefattning till följd av utökningen i vaktsystemet. Vid ungefär samma tidpunkt och av samma anledning har även Fagerlund tillsatts på viss tid. Fagerlunds visstidsanställning har fortgått ända fram till april 2015 medan Wahlsberg inte fått fortsättning på sitt avtal. Widén har från slutet av år 2014 på basis av fjorton stycken olika visstidsavtal tjänstgjort som visstidsanställd ända fram till början av år 2016.

Sammantaget har Wahlsberg tjänstgjort på visstidsbasis för samma arbetsgivare i dryga åtta månader omedelbart efter att hans ordinarie anställning har upphört. Den helhet Wahlsbergs enskilda avtal bildar och de befattningar han haft visar att Ålands landskapsregering under en längre tid har fyllt ett permanent behov av arbetskraft med ogrundade vikariekedjor genom att ingå flera på varandra följande och till och med överlappande visstidsavtal.

2.2.3. *Ändringarna i turlistorna och driftsprivatiseringen*

Av rättspraxis (AD 2003:13 och HD 2015:64) framgår att arbetsgivarens förberedelser inför sådana förändringar i dess verksamhet som inverkar på arbetsgivarens möjligheter att erbjuda arbete kan medföra grundad anledning till ingående av arbetsavtal på viss tid. Verkningarna av arbetsgivarens dylika planer bör dock vara förhållandevis förutsebara och medför inte att arbetets karaktär omvandlas till tillfälligt om de planer som gäller organisationen i fråga förverkligas först efter en längre tid.

Vad gäller ändringen i turlistorna 1.1.2013 har det av vittnet Ramslands trovärdiga berättelse framgått att fråga inte var om någon stor ändring utan om normal sjöfart.

Det är ostridigt att landskapets samtliga frigående färjor har driftsprivatiserats. M/S Skarven har driftsprivatiserats i oktober 2013 medan M/S Viggen, M/S Alfågeln, M/S Knipan har övergått i privat drift i juni och augusti 2015 samt M/S Ejdern, M/S Gudingen och M/S Skiftet från och med 1.2.2016. Privatiseringsprocessen har således pågått en längre tid. Driftsprivatiseringen i sig har inte angetts som grund i de tidsbundna avtalen.

Vittnet Bo Karlsson har anfört att det skulle ha varit ansvarslöst att anställa folk som ordinarie eftersom arbetet så småningom skulle upphöra och emedan det redan fanns övertalighet av anställda till följd av de förverkligade privatiseringarna och på grund av vilka man hade varit tvungen att omplacera anställda. Vad gäller styrmansbefattningarna hade ingen sagts upp år 2013 när M/S Skarven driftsprivatiserades men läget hade förändrats år 2014 då Wahlsberg och en annan anställd hade sagts upp. Följande förändringar i antalet styrmansbefattningar hade ägt rum hösten 2015 då sammanlagt fyra styrmanvakanser hade försvunnit. Situationen gällande befälhavarplatserna hade varit liknande.

Det är möjligt att Ålands landskapsregering har haft övertalighet i personalstyrkan som lett till behov att omplacera, men det faktum att Wahlsberg, Lindblom, Blomqvist, Fagerlund, Widén och Henriksson under stora delar av år 2014 och 2015 har tjänstgjort på visstidsavtal både som befälhavare och överstyrmän, tyder snarare på att behovet av personal fortsättningsvis har varit stort och åtminstone inte har minskat till följd av ändringen i turlistorna och privatiseringsprocessen. Denna slutsats stöds även av behovet av ytterligare personal på grund av övergången till trevaktssystemet som skett som en direkt konsekvens av påtryckningar från fackorganisationen.

De Wahlsbergs avtal som nu är aktuella har gällt tiden april 2014 till december 2014 det vill säga mer än två år innan de sista av Ålands landskapsregerings frigående färjor privatiserades. Skärgårdstrafiken hade således drivits av Ålands landskapsregering under en relativt lång tid även efter att Wahlsberg inte längre erbjöds fortsättning. Anställning på tillsvidare basis skulle inte ha medfört några ovanliga skyldigheter för arbetsgivaren trots kommande driftsprivatisering. I varje fall har de skyldigheter som eventuellt hör ihop med anställning på tillsvi-

dare basis inte skiljt sig från sådana som även sedvanligt hör ihop med avslutande av arbetsförhållanden som gäller tillsvidare.

2.3. Slutsatser

Ålands landskapsregering har såsom anförts under rubriken 2.1.6 inte haft grundad anledning till fyra av de fem tidsbundna avtal som ingåtts med Wahlsberg. Utöver att grundad anledning till samtliga av Wahlsbergs tidsbundna avtal inte har funnits har Ålands landskapsregering dessutom haft ett permanent behov av arbetskraft såsom framgår ovan under rubriken 2.2.2. Den delvis verkställda och delvis kommande privatiseringen av skärgårdstrafiken påverkar inte bedömningen av detta såsom framgår ovan under rubriken 2.2.3. Arbetsavtalen har ingåtts på initiativ av arbetsgivaren och ska således anses gälla tillsvidare i enlighet med 1 kapitlet 4 § i lagen om sjöarbetsavtal.

Av förarbetena till 4 § i lagen om sjöarbetsavtal (RP 174/2010 rd, s. 45) framgår att om avtal för viss tid har upprepats utan grund anses avtalsförhållandet gälla tills vidare från och med den tidpunkt då grund första gången saknades. Eftersom den grundade anledningen bör finnas vid ingåendet av arbetsavtalet anses Wahlsbergs avtal ha gällt tillsvidare från och med 21.4.2014 emedan grund för ingåendet av visstidsavtal redan då saknades.

Emedan Wahlsbergs arbetsavtal ska anses ha gällt tillsvidare har Ålands landskapsregering 28.12.2014 avslutat hans avtal i strid med de grunder som framkommer av lagen om sjöarbetsavtal. Trots att skärgårdstrafiken sedermera övergått i privat regi har arbetsgivaren inte vid ifrågavarande tidpunkt 28.12.2014 haft ekonomiska eller produktionsmässiga orsaker till uppsägningen och har inte heller sagt upp Wahlsberg på dessa grunder.

3. Omplaceringsutredning och återanställningsskyldighet

Eftersom Wahlsbergs arbetsavtal anses ha gällt tillsvidare har Ålands landskapsregering med stöd av 8 kapitlet 2 § i lagen om sjöarbetsavtal före uppsägningen haft skyldighet att reda ut om det har varit möjligt att undvika uppsägning genom att placera Wahlsberg i annat arbete.

Wahlsberg har anfört att Ålands landskapsregering har underlåtit att utreda möjligheterna till fortsatt anställning efter 28.12.2014. Han hade kontaktat sjöpersonalinspektör Mats Bergman för att få förlängning på sitt sista arbetsavtal men det hade visat sig att Bergman endast hade några enstaka dagar att erbjuda och ingen egentlig förlängning av avtalet. Wahlsberg hade känt till att vissa av hans kollegor hade erbjudits längre tidsbundna avtal. Någon skriftligt utredning om lediga befattningar hade inte gjorts.

Vittnet Bergman har berättat att han efter 28.12.2014 högst antagligen hade varit i kontakt med Wahlsberg när det hade funnits behov av inhoppare. Det hade varit svårt att få kontakt med Wahlsberg. Bergman hade utan framgång försökt få tag på honom per telefon, genom att ringa hans anhöriga och lämna ringbud. Att kontakta Wahlsberg per e-post eller brev var inte ett realistiskt alternativ emedan man behövde inhoppare på kort varsel. Bergman hade på vårvintern 2015 gett

upp försöken då han fått bekräftat att Wahlsberg arbetade för en annan arbetsgivare. På ett allmänt plan hade han känt till återanställningsskyldigheten men har konstaterat att det inte gjordes någon utredning om vilka befattningar Wahlsberg skulle ha varit lämplig till. Privatiseringsprocessen var i gång vid årsskiftet 2014-2015 och hela personalsidan var ett sjunkande skepp. De ordinarie befattningarna höll på att försvinna och i praktiken var det ingen idé att anställa personal på ordinarie basis i detta skede. Dessutom var det mycket byråkratiskt att anställa ordinarie personal.

På basis av Wahlsbergs och Bergmans berättelser är det utrett att arbetsgivaren inte hade gjort någon omplaceringsutredning. Försök att nå Wahlsberg per telefon uppfyller inte kravet på i lagen avsedd utredning. Sålunda har Ålands landskapsregering underlåtit att efter 28.12.2014 utreda sina skyldigheter att omplacera eller erbjuda lediga befattningar till Wahlsberg.

Vad gäller Wahlsbergs påstående om att arbetsgivaren inte heller efter uppsägningen 17.4.2014 gjort en omplaceringsutredning saknar detta relevans med beaktande av att yrkandena i käromålet inte hänför sig till detta tidigare ordinarie arbetsförhållande som börjat 1.1.2013 och upphört i själva verket 16.4.2014 efter uppsägningstid.

4. Ersättningarna

Frågan i hovrätten gäller vilka ersättningar Wahlsberg är berättigad till avseende den befattning som gällt tillsvidare från och med 21.4.2014 och som ogrundat sagts upp 28.12.2014.

4.1. Lön för uppsägningstid

Enligt 7 kapitlet 4 § 1 momentet 1 punkten i lagen om sjöarbetsavtal ska arbetsgivaren iaktta en uppsägningstid på en månad om inte något annat avtalas och anställningsförhållandet har fortgått utan avbrott högst ett år.

Wahlsbergs arbetsförhållande har pågått i dryga åtta månader, varmed Ålands landskapsregering ska åläggas att till Wahlsberg utbetala lön för en månads uppsägningstid. Yrkandet på ersättning till överstigande del ska förkastas. Uppsägningstidens lön är till beloppet ostridig.

Med stöd av 7 § 1 momentet och 9 § i räntelagen ska dröjsmålsräntan för ersättningen betalas från dagen för delgivning av stämningen, det vill säga från 9.1.2018.

4.2. Ersättning för ogrundat upphävande av arbetsavtal

Eftersom Ålands landskapsregering har avslutat Wahlsbergs arbetsförhållande 28.12.2014 utan lagliga grunder är Wahlsberg berättigad till ersättning för ogrundat upphävande av arbetsavtal i enlighet med 12 kapitlet 2 § 1 momentet i lagen om sjöarbetsavtal. När ersättningen bestäms ska enligt 2 momentet beroende på orsaken till att arbetsavtalet upphävts beaktas den tid som arbetstagaren uppskattas vara utan arbete, inkomstbortfallet, den återstående tiden av ett arbetsavtal för viss tid, anställningsförhållandets längd, arbetstagarens ålder och

möjligheter att få arbete som motsvarar hans eller hennes yrke eller utbildning, arbetsgivarens förfarande när arbetsavtalet upphävdes, sådan anledning till upphävande av arbetsavtalet som arbetstagaren själv gett upphov till, arbetstagarens och arbetsgivarens omständigheter i allmänhet samt andra liknande faktorer.

Wahlsberg har berättat att han fram till sommaren 2019 egentligen enbart hade haft sommarvikariat under fyra somrar och i övrigt hade varit arbetslös. Av tingsrättens dom (sid. 16-17) framgår att offentliga- och privata sektorns arbetslöshetskassa inte har betalat inkomstrelaterad dagpenning under tiden 1.6.2016-30.9.2016 eller under tiden 1.4.2017-30.9.2017 eftersom Wahlsberg då har varit i deltidsarbete. Vidare har inkomstrelaterad dagpenning inte betalats under Wahlsbergs självrisktid. Wahlsberg har bortsett nämnda tidsperioder fått normal eller jämkad inkomstrelaterad dagpenning från och med slutet av januari 2015 till sista december 2017. Dessa omständigheter stöder Wahlsbergs berättelse om sina arbetsförhållanden efter uppsägningen 28.12.2014. Det finns heller inte anledning att betvivla hans berättelse om att han blivit tillsvidareanställd på sommaren 2019. Wahlsberg har således efter uppsägningen varit utan heltidsarbete under en period på ungefär 4,5 år.

Wahlsbergs aktuella arbetsförhållande har varat enbart i dryga åtta månader. Anställningsförhållandets kortvarighet inverkar minskande på ersättningen.

Det har blivit utrett att arbetsgivaren efter 28.12.2014 haft liknande arbete att erbjuda till Wahlsberg men att han inte erbjudits några längre tidsbundna avtal utan endast kortare inhopp. Arbetsgivarens förfarande även sammantaget har varit klandervärt, vilket inverkar höjande på ersättningen. Det har förlöpt ungefär 4,5 år innan Wahlsberg har fått heltidsarbete, vilket likaså inverkar förhöjande på ersättningen. På anförda grunder är en ersättning motsvarande sex månaders lön en rättvis ersättning i detta fall. Wahlsbergs månadslön är till beloppet ostridig.

Med stöd av 7 § 1 momentet och 9 § i räntelagen ska dröjsmålsräntan för ersättningen betalas från dagen för delgivning av stämningen, det vill säga från 9.1.2018.

Wahlsberg har yrkat ersättning motsvarande 12 månaders lön även med stöd av 7 kapitlet 9 § i lagen om sjöarbetsavtal. Lagrummet i fråga gäller arbetsgivarens skyldigheter att erbjuda arbete till en arbetstagare som sagts upp av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker eller i samband med saneringsförfarande, vilket det inte har varit fråga om i Wahlsbergs fall. Lagrummet blir inte tillämpligt och ersättning till Wahlsberg kan således inte utbetalas på denna grund.

4.3. Avdrag från ersättningen

Enligt 12 kapitlet 3 § 1 momentet 1 punkten i lagen om sjöarbetsavtal ska från en ersättning som bestämts enligt 2 § till den del den utgör ersättning till arbetstagaren för löneförmåner som gått förlorade på grund av arbetslöshet innan domen avkunnades eller meddelades, avdras 75 procent av den inkomstrelaterade dagpenning som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och som har betalats till arbetstagaren för den ifrågavarande tiden.

Emedan Wahlsberg är berättigad till lön för uppsägningstid på en månad är den kalkylmässiga uppsägningstiden, till skillnad från det i Sysselsättningsfondens utlåtande framförda, 29.12.2014-28.1.2015. Eftersom Wahlsberg är berättigad till ersättning för ogrundat upphävande av arbetsavtalet för sex månader infaller granskningsperioden i Wahlsbergs fall därmed under perioden 29.1.2015-28.7.2015. Av rättegångshandlingarna framgår att offentliga och privata sektorns arbetslöshetskassa till Wahlsberg under denna tid har utbetalat inkomstrelaterad dagpenning sammanlagt 14.171,94 euro av vilket belopp Ålands landskapsregering åläggs att till Sysselsättningsfonden ersätta 75 procent, det vill säga 10.628,96 euro.

5. Rättegångskostnader

Wahlsbergs käromål har vad gäller huvudyrkandena bifallits och han har således till största delen vunnit målet i hovrätten. De delar av Wahlsbergs käromål som inte har godkänts gäller enbart omständigheter som är beroende av prövning och som inte har haft någon nämnvärd inverkan på omfattningen av parternas rättegångskostnader.

Ålands landskapsregering har i sitt bemötande anfört att Wahlsberg i varje fall ska åläggas att ersätta landskapsregeringens merkostnader om 750 euro som uppstått i tingsrätten på grund av att Wahlsberg efter den muntliga förberedelsen ändrat sina grunder och yrkanden samt återkallat omständigheter som antecknats som ostridiga. Beloppet motsvarar en tidsåtgång på tre timmar.

Av rättegångshandlingarna framgår att Wahlsberg bland annat kompletterat sin formulering avseende ersättning för ogrundat upphävande och förklarar preciseringen närmare, framfört motargument till vissa av svarandens argument och förtydligat anteckningen om att parterna skulle vara eniga om att ”Wahlsbergs ovilja att ta emot arbete” skulle vara ostridigt.

Med beaktande av innehållet och omfattningen av kompletteringarna, den tid som Ålands landskapsregering till följd av detta lagt ner i arbete samt slutresultatet i ärendet föreligger det inte grund att beakta (kvitta) detta belopp om 750 euro vid fastställandet av ersättningsskyldigheten för rättegångskostnaderna.

Med stöd av 21 kapitlet 3 § 2 momentet i rättegångsbalken är Wahlsberg berättigad till full ersättning för sina rättegångskostnader av Ålands landskapsregering såväl i tingsrätten som i hovrätten. Ålands landskapsregering har till beloppet medgivit Wahlsbergs rättegångskostnader både i tingsrätten och i hovrätten.

På dessa grunder har hovrätten avgjort ärendet såsom framgår av domslutet.

Domslut

Tingsrättens dom upphävs. Wahlsberg befrias från ersättningsskyldigheten till Ålands landskapsregering.

Hovrätten fastställer

- att Ålands landskapsregering inte har haft grundad anledning att ingå tidsbundna arbetsavtal med Wahlsberg under tiden april 2014 till 28.12.2014,

- att Wahlsbergs arbetsavtal har gällt tillsvidare från och med 21.4.2014, samt
- att Wahlsbergs arbetsförhållande bringats upphöra på ett olagligt sätt 28.12.2014.

Ålands landskapsregering åläggs att till Wahlsberg erlægga

- lön för en månads uppsägningstid totalt 6.558 euro jämte ränta enligt 4 § 1 momentet i räntelagen från 9.1.2018, samt
- ersättning för ogrundad uppsägning av arbetsavtal motsvarande sex månaders lön à 6.558 euro per månad minskat med det avdrag som Ålands landskapsregering åläggs ersätta till Sysselsättningsfonden, det vill säga totalt 28.719,04 euro jämte ränta från och med 9.1.2018.

Ålands landskapsregering åläggs att till Wahlsberg erlægga 10.850 euro för rättegångskostnader i tingsrätten och 7.198,30 euro för rättegångskostnader i hovrätten, båda beloppen jämte ränta enligt 4 § 1 momentet i räntelagen från det att en månad har förflutit från hovrättens avgörande.

Till övriga delar förkastas Wahlsbergs yrkanden.

Ålands landskapsregering åläggs att till Sysselsättningsfonden betala 10.628,96 euro jämte ränta enligt 4 § 1 momentet i räntelagen från det att en månad har förflutit från hovrättens avgörande.

Ålands landskapsregerings yrkande på ersättning för rättegångskostnader förkastas.

Sökande av ändring

Ändring i detta avgörande får sökas hos högsta domstolen genom besvär endast om högsta domstolen på de särskilda skäl, som framgår av bifogade besvärsanvisning, meddelar besvärstillstånd.

I besvärsanvisningen nämnd tid för ansökan om besvärstillstånd och för anförande av besvär utgår 13.4.2021.

På Åbo hovrätts vägnar

Lagskipningssekreterare Aila Kotoneva

Ärendet har avgjorts i huvudförhandling:

Hovrättsrådet Lea Rosa Pohjola
Hovrättsrådet Camilla Mäkinen
Assessor Anna-Kaisa Byman

Avgörandet är enhälligt.

Besvärundervisning

Part som önskar anföra besvär över hovrättens avgörande skall söka tillstånd därtill hos högsta domstolen. Besvärstillstånd kan meddelas endast om det med avseende på lagens tillämpning i andra liknande fall eller med hänsyn till en enhetlig rättstillämpning är av vikt att ärendet prövas av högsta domstolen, eller om därtill finns särskild anledning till följd av sådant i saken inträffat rättegångs- eller annat fel att domen eller utslaget på grund därav borde återbrytas eller undanröjas, eller om det eljest föreligger vägande skäl att meddela besvärstillstånd.

Tiden för ansökan om besvärstillstånd och anförande av besvär är sextio (60) dagar från den dag då hovrättens dom eller utslag gavs. Senast den dag då fullföljdstiden utgår skall sökanden vid äventyr av talans förlust tillstålla hovrättens registratorskontor en till högsta domstolen ställd fullföljdsskrift.

Part kan personligen, genom ombud eller genom bud ge eller såsom postförsändelse, telefax eller elektronisk post sända fullföljdsskriften till hovrättens registratorskontor. Den bör vara där senast den dag då fullföljdstiden utgår innan ämbetsverket stängs, dvs. före klockan 16.15. Om fullföljdsskriften tillställs hovrätten per post eller som telefax eller elektronisk post sker detta på avsändarens eget ansvar.

Åbo hovrätt	telefax	029 564 1101
Tavastgatan 11	e-post	turku.ho@oikeus.fi
20500 Åbo		

Fullföljdsskriften skall innehålla tillståndsansökan och besvär och därtill bör fogas handlingar av vilka framgår de omständigheter sökanden åberopar.

I tillståndsansökan skall anföras den grund på vilken besvärstillstånd söks samt de skäl på vilka sökanden anser att laglig grund för meddelande av besvärstillstånd föreligger. Därjämte skall anges det avgörande av hovrätten vari sökanden vill söka ändring.

I besvären skall uppges:

- 1) i vilken del ändring söks i hovrättens avgörande;
- 2) de ändringar i hovrättens avgörande som yrkas; samt
- 3) grunderna för yrkandena.

Ändringssökande får inte åberopa andra omständigheter och bevis än sådana som förebragts i underrätten eller hovrätten, förutom då sökanden gör sannolikt att han inte har kunnat åberopa omständigheten eller beviset vid dessa domstolar eller att han eljest har haft giltig anledning att ej göra det.

I fullföljdsskriften skall anges sökandens namn, yrke och boningsort samt den postadress för honom eller hans ombud, under vilken meddelanden i saken får sändas till honom. Ändras postadressen skall den nya adressen skriftligen anmälas till högsta domstolens registratorskontor. Fullföljdsskriften skall undertecknas av sökanden eller, om han inte själv uppsatt den, av uppsättaren. Denne skall därjämte uppges sitt yrke och sin hemort. Sänds fullföljdsskriften som elektronisk post behöver den inte undertecknas.

Hovrätten insänder fullföljdsskriften jämte bilagor och akten i ärendet samt avskrift av hovrättens avgörande till högsta domstolen, som vid behov av motparten begär skriftligt bemötande av ändringsansökningen.

För handläggning av besvärsmål i högsta domstolen uppbärs en rättegångsavgift som är 510 euro. Betalningsskyldig är ändringssökanden eller den som trätt i hans ställe.

Rättegångsavgift uppbärs inte i brottmål om hovrättens avgörande ändras till fördel för ändringssökanden. Rättegångsavgift uppbärs inte heller av den som har beviljats fri rättegång eller som enligt annan lagstadgad föreskrift är befriad från betalningsskyldighet.

A

AVSKRIFT

1

ÅLANDS TINGSRÄTT **DOM** 19/1116
Rotel 2
 3-domarsammansättning:
 Ordförande tingsdomare Pia Jacobsson 3.9.2019 L 17/1645
 Tingsdomare Emma Knutar
 Tingsnotarie Camilla Söderman

Kärande Wahlsberg, Björn
 c/o Cityjuristerna Ab
 Torggatan 9 B
 22100 MARIEHAMN

Svarande Ålands landskapsregering
 c/o Advokatbyrå Widman & Co Ab
 PB 180
 22101 MARIEHAMN

I saken ska höras Offentliga- och privata sektorns arbetslöshetskassa
 Stationskarlsgatan 4
 00520 HELSINGFORS

Sysselsättningsfonden
 PB 191
 00121 HELSINGFORS

Folkpensionsanstalten
 c/o Registratorskontoret
 PB 450
 00056 FPA

Ärende Uppsägning/hävning av arbetsavtal

Anhängiggjort 27.12.2017

Björn Wahlsberg käromål och grunder

Björn Wahlsberg yrkar att tingsrätten fastställer:

- att Ålands landskapsregering inte har haft grundad anledning till att ingå en lång rad visstids arbetsavtal med käranden under tiden april 2014 till december 2014,
- att kärandens arbetsavtal hos Ålands landskapsregering ska anses ha varit på tillsvidare basis, samt
- att arbetsförhållandet bringats att upphöra på olagligt sätt 28.12.2014.

Käranden yrkar vidare att tingsrätten ålägger Ålands landskapsregering, att till käranden utbetala följande belopp:

519/1649

- uppsägningslön för fyra månaders uppsägningstid à 6.558 euro per månad, dvs. totalt 26.232 euro, jämte laga dröjsmålsränta från 28.12.2014,

- ersättning för ogrundad/felaktig uppsägning av arbetsavtalet 28.12.2014 och enligt sjöarbetsavtalslagen 7 kap. 9 § en ersättning som motsvarar 12 månaders lön à 6.558 euro per månad, sammanlagt 78.696 euro jämte laga dröjsmålsränta på beloppet från 28.12.2014.

Ytterligare yrkar käranden att Ålands landskapsregering åläggs ersätta Wahlsbergs rättegångskostnader jämte laga dröjsmålsränta räknat från det en månad förflutit från givande av dom.

Grunder

I lagen om sjöarbetsavtal 4 § som trädde i kraft 1.8.2011 stadgas om tillåtligheten av arbetsavtal för viss tid. Det anges att det ska finnas en grundad anledning för att arbetsavtal för viss tid ska kunna ingås. Om ett arbetsavtal har ingåtts för viss tid utan grundad anledning anses arbetsavtalet gälla tillsvidare. Vidare framgår av 4 § 2 momentet att anställningsförhållanden för viss tid ändå inte är tillåtet när antalet visstidsavtal eller den sammanlagda avtalstiden eller den helhet som avtalen bildar visar, att arbetsgivarens behov av arbetskraft är permanent.

Björn Wahlsberg har år 2003 till 28.12.2014 varit anställd på inom den s.k. skärgårdstrafiken som Ålands landskapsregering bedriver. Wahlsberg har arbetat som AT-matros, styrman och befälhavare. Ursprungligen anställdes Wahlsberg som ordinarie AT-matros på Skiftet och den tjänsten har han genom åren alltid haft.

I Wahlsbergs fall rör det sig om ca. 5 olika avtal för tiden 21.4.2014 - 28.12.2014 som han anser att det inte funnits laglig orsak att ingå för viss tid. Under hela hans anställning har det dock varit betydligt fler, eftersom det under anställningstiden förekommit ett flertal förlängningar, utan att någon grundad anledning till förlängningen på viss tid angetts men nog varierande förklaringar. Wahlsberg har varit fullt sysselsatt och anställd sedan början på 2000-talet och det kan klart konstateras att arbetsgivarens behov av arbetskraft har varit permanent. Arbetsgivaren har generellt missbrukat rätten att använda sig av visstidsavtal i sin verksamhet, då förfarandet varit vanligt förekommande. Arbetsgivarens agerande har varit synnerligen klandervärt och fortsatt trots påpekanden från Finlands skeppsbefälsförbund.

Den 1 januari 2013 blev Wahlsberg tillsvidare anställd som styrman med fartyget Knipan som primär arbetsplats. Den 21 november 2013 beslöt emellertid arbetsgivaren, att Wahlsberg skulle sägas upp från sin styrmanstjänst så att arbetsförhållandet upphörde 17.4.2014 efter drygt

4 månaders uppsägningstid. Arbetsgivaren har dock inte fattat något beslut om Wahlsbergs AT-matrosbefattning som primärt varit förlagd till Skiftet. Wahlsberg uppfattar saken som så, att han fortsättningsvis har kvar sin AT-matrosbefattning, som olika personer under långa tider vikarierat honom därtill som, eftersom han aldrig har sagts upp från den befattningen. Det finns inga beslut eller förklaringar angående vad som hänt med den. Wahlsberg anställdes tillsvidare som styrman 1.1.2013 trots, de omständigheter arbetsgivaren nu i sitt svaromål anger som argument för att det inte fanns något permanent behov av arbetskraft.

Invändningen om preskription samt resonemang kring återanställnings- och omplaceringsskyldighet

Preskriptionsinvändningen bestrids, eftersom Wahlsberg innehaft sin tillsvidare matrosbefattning. Avslutandet av Wahlsbergs arbetsförhållande 17.4.2014 var olagligt eftersom tillbudsstående arbete ännu fanns vid den tidpunkten och arbetsgivaren anställde en stor mängd visstidsanställda. Redan 11.4.2014 skrev Wahlsberg på två avtal att han skulle fortsätta arbeta som styrman på M/S Alfågeln från april till september samt som styrman på M/S Viggen från maj till augusti 2014. Man gav alltså Wahlsberg två vikariat samtidigt. Eftersom Wahlsberg fortsatte arbeta för svaranden upphörde inte hans arbetsförhållande förrän 28.12.2014 varvid preskription således ska räknas från det datumet. Brott mot återanställningsreglerna ägde rum i december dock senast 28.12.2014. Vid denna tidpunkt bröt även svaranden mot skyldigheten att utreda möjligheterna till fortsatt anställning på det sätt som anges i HD 2017:55.

Wahlsberg har inte haft någon orsak, att väcka talan mot brott för återanställning som skett före 28.12.2014 eftersom han då hela tiden hölls sysselsatt fram till detta datum.

Permanent behov av arbetskraft

Åtminstone Tommy Blomqvist, Mikael Fagerström, Peter Kanerva, Kim Bergman, Göran Rosenqvist, Erik-Anders Karlsson och Anders Henriksson har varit styrmän på M/S Gudingen under 2012 och 2013 då detta fartyg påstås inte ha haft styrmän.

När svaranden redogör för hur behovet av arbetskraft påstås ha minskat lämnar man medvetet bort personer som sagt upp sig och/eller gått i pension under den aktuella tiden.

Svaranden redogör inte heller för antalet visstidsanställda i jämförelse med antalet ordinarie anställda vid tiden då Wahlsbergs arbetsförhållande upphörde. Det fanns en stor mängd vikarier som man lät fortsätta arbeta istället för att erbjuda återanställning för Wahlsberg. T.ex. pensionerades Åke Fors senast 31.12.2014 varvid Wahlsberg

kunde ha återanställts som styrman på Alfågeln och sedan fått följa med till nya arbetsgivaren i augusti 2015 då Alfågeln övergick i Nordic Jetlines regi.

Svaranden måste enligt lag ha en bokföring över sina anställda och skulle utan svårighet kunna lägga fram utredning kring mängden visstidsanställda och mängden ordinarie anställda.

Behovet av tillfällig personal ska inte få vara beroende av arbetsgivarens egna åtgärder eller sätt att driva en verksamhet. Omständigheterna talar för permanent behov när vikarielistan är lång (se HD 2015:64).

Den 19 november 2012 anställs Jan Enqvist som ordinarie trots den bild av nedskärningar som svaranden försöker måla upp.

Enligt Tommy Blomqvist avtal 26.5-10.8.2014 har han vikarierat Wahlsberg på norra linjen (Alfågeln) såsom styrman. Wahlsberg är uppsagd (sista arbetsdag 17.4.2014) från sin ordinarie vakans på norra linjen. Wahlsberg arbetar vid tidpunkten som styrman på fartyget Viggen på linjen Åva-Osnäs. Wahlsberg har ingen vakans på Alfågeln, men han har uppenbarligen en vikarie.

Enligt Ellinor Lindbloms arbetsavtal 30.4-14.9.2014 och 18.9-23.9.2014 har hon vikarierat Wahlsberg som var uppsagd per 17.4.2014. Hon uppges dels ha vikarierat såsom överstyrman på Knipan under samma tid som Wahlsberg redan hade Tommy Blomqvist som vikarie som överstyrman på Alfågeln. Inom parentes på arbetsavtalet nämns vakansen tillhöra Brage Johansson. Enligt ÅLR:s schema gavs Wahlsbergs vakans till Mikael Fagerström, inte åt Brage Johansson.

Enligt Ellinor Lindbloms avtal, 5.11.2014-18.11.2014, 19.11.2014-30.12.2014, 31.12.2014-24.3.2015 och 15.4.2015-18.4.2015 har hon vikarierat Brage Johansson som styrman åter på Norra Linjen (Knipan). Brage Johansson har gått i invalidpension 31.10.2014 enligt avtal ursprungligen daterat 29.10.2013. Ellinor Lindblom har således vikarierat på en plats som innehades av en invalidpensionär som inte längre hade någon anställning. Enligt ÅLR:s schema hade inte Brage Johansson någon tjänst på Knipan från 5.11.2014 och framåt.

Enligt Tommy Blomqvists avtal 4.1.2015-1.7.2015 vikarierade han enligt anteckning Anders Henriksson på fartyget Alfågeln. Ett fortsatt långvikariat för Tommy på denna tjänst visar att det fanns ett permanent personalbehov. Anders Henriksson hade i sin tur tilldelats en befälhavarplats på Alfågeln p.g.a. "övergång till 3-vaktssystem". Anders Henriksson hade börjat visa missnöje att han vikarierade Metso, trots att han i verkligheten inte gjorde det. Efter Henrikssons klagomål har han istället fått bli anställd med förklaringen "övergång till 3-vaktssystem". Tommy Blomqvist täckte således ett permanent behov av arbetskraft.

Egentligen borde behovet ha täckts av Björn Wahlsberg som vikarierade Anders Henriksson hela hösten 2014 då denne arbetade som befälhavare p.g.a. övergång till 3-vaktssystem.

Att anställa folk på viss tid med hänvisning till övergång till 3-vaktssystem är inte juridiskt korrekt eftersom 3-vaktssystemets införande berodde på ett långvarigt problem med upprätthållande av lagliga arbetstider. P.g.a. de tidtabeller som användes måste man ha tre vakter.

Wahlsbergs arbetsavtal daterat 11.4.2014 för perioden 21.4.2014-30.9.2014

Som grund för visstidsanställning har angivits exempelvis vikariat för Kari Metso under dennes alterneringsledighet tiden 21.4.2014-30.9.2014. Metsos alterneringsledighet tog slut 14.9.2014 och därmed upphörde även grunden för visstidsanställning. Enligt ett avtal för tiden 28.4-21.9.2014 mellan Anders Henriksson och arbetsgivaren har även Henriksson vikarierat Metso under samma tid som Wahlsberg påstås ha varit Metsos vikarie. Kari Metso har under tiden 2005-2015 innehaft upp till tre ordinarie tjänster samtidigt. Den första tjänsten fick han 1.4.2005 som befälhavare på Knipan, den andra 10.2.2010 som befälhavare på Alfågeln och den tredje 31.5.2015 som befälhavare på Viggen. Samtidigt som Metso haft flera ordinarie tjänster har således flera personer fått vikariera på hans andra ordinarie tjänster. En person har på detta sätt tillåtits ockupera flera tjänster och arbetsgivaren har hållit sig med vikarier för att täcka det reella behovet av arbetskraft.

Arbetsavtal 11.4.2014 för perioden 15.5.2014-12.8.2014

Wahlsberg medger grundad anledning för perioden 15.5-12.8.2014.

Arbetsavtal 26.6.2014 för perioden 3.7.2014-14.8.2014

Från 1.1.2013 började man köra Alfågeln på två vakter samtidigt som man tog in Knipan på samma linje (norra linjen) och började köra två vakter. Förändringen medförde större behov av personal. Från arbetsgivarhåll hänvisar man även till att man p.g.a. "övergång till 3-vaktssystem" behövde flera anställda. Således är Wahlsberg även under tiden 3.7.2014- 14.8.2014 (samma tid som han eventuellt ska vikariera Metso) anställd på Viggen som befälhavare p.g.a. "övergång till 3-vaktssystem". Denna orsak till visstidsanställning är inte godtagbar ur juridisk synvinkel, eftersom det handlar om att arbetsgivaren p.g.a. ökad produktion behövde flera människor för att bemanna fartygen. Bakgrunden till behovet av tre vakter var dessutom att arbetsgivaren inte annars förmådde upprätthålla lagliga arbetstider.

Arbetsavtal 29.9.2014 för perioden 1.10.2014-28.12.2014

Det har även angivits från arbetsgivarens sida, att Wahlsberg vikarierat Anders Henriksson under tiden 1.10.2014-28.12.2014. Under denna tid arbetade Henriksson som befälhavare på Alfågeln (samma fartyg som Wahlsberg) och Henriksson fortsatte med det under tiden 27.9.2014-20.8.2015 d.v.s. nästan åtta månader efter att Wahlsberg slutat. Den 21 augusti 2015 fick Henriksson en ny tjänst ombord på Gudingen där han torde vara kvar än idag. I denna situation har man knutit tre olika tjänster till Henriksson (styrmansplats Alfågeln 11.4.2001, styrman på Skarven 4.1.2013 och styrman på Alfågeln 27.9.2013) och därmed har även Henriksson vikarierats av flera personer samtidigt.

Arbetsavtal 29.10.2014 för perioden 29.10.2014-31.10.2014

Wahlsberg har vikarierat endera Kari Metso eller Eddie Lundgren såsom befälhavare.

Wahlsberg fick ingen uppsägningslön och avslutandet av hans arbetsförhållande skedde som om han varit visstidsanställd, dvs. utan iakttagande av uppsägningstid. Om Wahlsberg hade hanterats korrekt borde han rätteligen ha behandlats som ordinarie anställd och därmed blivit uppsagt på normalt sätt. Han borde ha fått uppsägningslön och eftersom Alfågeln övergick i annan inhemsk redares regi, skulle Wahlsberg ha haft möjlighet att få arbeta kvar. Att ha folk anställda på tjänster som "innehas" av någon som har slutat eller som har flera andra tjänster har närmast varit ett standardförfarande för Ålands landskapsregering och det måste ses som extra graverande hur landskapsregeringen ignorerat gällande arbetsrättsliga regler.

Wahlsberg har lyft arbetslöshetsunderstöd under tiden sedan hans anställning upphört och han har varit arbetslös en stor del av tiden sedan 28.12.2014. Under 2016 har han arbetat ca 3 månader och under 2017 ca 5,5 månader. För övrigt har han varit arbetslös sånär som på vissa inhopp på timbasis. Wahlsberg tjänade 78.696 euro under år 2014, dvs. 6.558 euro per månad före skatt.

Återanställningsrätten och underlåtenhet att utreda omplacering

Under perioden 3.7-14.8.2014 var Wahlsberg anställd som befälhavare på M/S Viggen. Orsaken till visstidsanställningen angavs till "Pga övergång till 3-vaktssystem". Efter 14.8.2014, dvs. redan 18.8.2014 fick Wahlsberg gå tillbaka till sitt "andra" vikariat som styrman på Alfågeln där han uppgavs vikariera Kari Metso och senare från 1.10.2014 Anders Henriksson. Befälhavarplatsen på Viggen pga 3-vaktssystem gav svaranden istället till någon annan visstidsanställd och från 1.10.2014 var det Fredrik Fagerlund som sedan hölls i arbete till september 2015 genom en rad visstidsanställningar.

Åke Fors gick som sagt i pension senast 31.12.2014 och Wahlsberg kunde även ha fått hans styrmansplats på Alfågeln.

Robert Mattsson anställdes också som befälhavare till M/S Ejdern i oktober 2014 och Wahlsberg erbjöds aldrig den platsen.

Under 2014 då Ellinor Lindblom och Tommy Blomqvist samtidigt vikarierade Wahlsberg förelåg inga problem med personkemin på Knipan. Wahlsberg var inte inplanerad att arbeta på Knipan.

Det saknas generellt utredning/bevisning kring hur arbetsgivaren skulle ha erbjudit tjänster åt Wahlsberg som varit villig att arbeta.

ÅLR:s rättegångskostnadsyrkande

Det är arbetsgivaren som har bevisbördan och som hela tiden haft samt fortsättningsvis innehar all bevisning i ärendet. Att arbetstagaren inte har inlämnat skriftlig bevisning i samband med stämmningsansökan saknar relevans för ansvaret för rättegångskostnaderna, i synnerhet i en arbetstvist där arbetsgivaren har tillgång till all bevisning.

Ålands landskapsregerings (ÅLR) svaromål och grunder

ÅLR motsätter sig käromålet i dess helhet.

ÅLR yrkar att Wahlsberg åläggs ersätta dess rättegångskostnader jämte ränta enligt 4 § 1 mom. räntelagen räknat från det att en månad förflutit från tingsrättens avgörande.

Grunder

Det har funnits grundad anledning för de tidsbestämda arbetsavtal som ingåtts mellan käranden och svaranden under tidsperioden april 2014 december 2014. Landskapsregeringen har inte haft ett sådant permanent behov av arbetskraft som avses i 1 kap. 4 § 2 mom. lagen om sjöarbetsavtal under ovan nämnda tidsperiod.

Det tidsbundna arbetsavtalet daterat 29.9.2014 har inte sagts upp 28.12.2014 utan upphört då avtalsperioden löpte ut.

Inget permanent behov

Behovet av befälhavare och styrmän ombord på landskapets färjor minskade stadigt från 1.1.2013 och fram tills dess att samtliga frigående färjor hade övergått i privat regi. Svaranden bestrider kärandens påstående att förändringen 1.1.2013 skulle ha medfört större behov av personal. Visserligen togs m/s Knipan i trafik med två befälhavarbefattningar och två styrmansbefattningar, men samtidigt togs två befälhavarplatser och två styrmanplatser bort från m/s Alfågeln, en befälhavarplats och en styrmansplats togs bort från m/s Skiftet och en befälhavarbefattning togs bort från m/s Viggen. Samtidigt minskade även manskapsplatserna med sex befattningar. Detta innebar att det fanns

ordinarie, d.v.s. tillsvidare anställda, som hotades av uppsägning.

Styrmännen på Gudingen togs bort i oktober 2011. Det stämmer att det har funnits styrmän tillfälligt anställda på fartyget Gudingen under år 2013. Orsak till detta är att man efter beslutet att inte ha styrmän på Gudingen gjorde ett försök med att återinföra styrmän i januari 2013. Detta försök togs dock inte väl emot och försöket avbröts. Under påsktrafik 31.3 -1.4.2013 då Gudingen tillfälligt sattes in på rutten Långnäs – Galtby måste en styrman tillfälligt vara ombord.

I oktober 2013 övergick Skarven i privat regi, vilket innebar att antalet befälhavarplatser minskade med fyra och antalet styrmansplatser minskade med fyra.

I juni 2015 övergick m/s Viggen i privat regi varvid två befälhavarplatser försvann. I juni 2015 övergick tvärgående linjen i privat regi, vilket innebar att m/s Ejdern inte hade någon fast besättning efter sommartrafiken. M/s Ejdern övergick senare i privat regi 1.2.2016.

I augusti 2015 övergick m/s Alfågeln och m/s Knipan i privat regi varvid fyra befälhavarbefattningar och fyra styrmansbefattningar försvann.

Slutligen övergick också m/s Gudingen och m/s Skiftet i privat regi 1.2.2016 varvid behovet av landskapsanställda befälhavare och styrmän på landskapets frigående färjor var noll.

Wahlsberg anför att det skulle vara konstigt att det står att Tommy Blomqvist vikarierar Wahlsberg som styrman på Alfågeln 26.5 – 10.8.2014 fastän Wahlsbergs arbetsförhållande som styrman på Knipan hade upphört 17.4.2014. Detta är dock inte konstigt utan en del av en typisk vikariekedja. Ordinarie befälhavare på Alfågeln Kari Metso var alterneringsledig 21.4.2014 – 14.9.2014. Ordinarie styrman på Alfågeln Anders Henriksson gick in som befälhavare under Metsos alterneringsledighet och Wahlsberg blev Henrikssons vikarie som styrman på Alfågeln 21.4.2014 – 30.9.2014. Wahlsberg var Metsos alterneringsvikarie, men alterneringsvikarien behöver inte vara den person som direkt vikarierar den alterneringsledige på dennes plats. Då Wahlsberg var frånvarande från platsen som styrman på Alfågeln 15.5.2014 – 14.8.2014 måste en vikarie sättas in där. Den vikarien var Tommy Blomqvist. Därför står det "vik. Björn Wahlsberg" på Blomqvists arbetsavtal. Orsak till att Wahlsberg inte var styrman på Alfågeln under nämnda tidsperiod var att Wahlsberg var säsonganställd på fartyget Viggen.

Wahlsberg ifrågasätter också Ellinor Lindbloms arbetsavtal för perioderna 30.4.2014 – 14.9.2014 och 18.9.2014 – 23.9.2014 som överstyrman på fartyget Knipan.

Som ovan angivits vikarierade ordinarie styrman Anders Henriksson på

Kari Metsos befälhavarplats. Då ordinarie styrman på fartyget Knipan Brage Johansson blev sjukskriven planerades först Wahlsberg in som Johanssons vikarie. På grund av samarbetsproblem på Knipan vägrade Wahlsberg jobba där, han tog istället först ut ledighet varefter han jobbade som sommarstyrman på Viggen och dessutom under en period som befälhavare på Viggen. Orsaken till att Wahlsberg inte i samband med samarbetsproblemen placerades på Alfågeln var att Lars-Göran Blomqvist lovats jobb där och inte ville jobba någon annanstans.

Då varken Wahlsberg eller Lars-Göran Blomqvist kom till Knipan krävdes en vikarie på Johanssons plats vilket blev Lindblom. Därav anteckningarna "vik. Björn Wahlsberg (Brage Johansson)" och "vik. Björn Wahlsberg" i Lindbloms arbetsavtal.

Det finns grundad anledning till alla tre platserna, alterneringsanställning på Alfågeln, sjukskrivning på Knipan och säsongsanställning på Viggen.

Under denna tidsperiod fanns det två ordinarie anställda styrmän på Knipan; Brage Johansson och Mats Fagerström. Då någon av de ordinarie styrmännen var sjuk eller på annan ledighet måste man ta in vikarier. I detta fall var Ellinor Lindblom vikarie.

Gällande Elinor Lindbloms anställningar som styrman på Knipan från 5.11.2014 konstateras att Brage Johansson fick invalidpension 1.11.2014. Knipan övergick i privat regi 19.8.2015. På grund av övertalighet till följd av driftprivatiseringar tillsattes aldrig Johanssons befattning innan Knipan gick i privat regi. Lindbloms anställningsavtal från 5.11.2014 saknar relevans i detta ärende bland annat eftersom Wahlsberg inte var villig att ta emot arbete inom landskapets skärgårdstrafik efter december 2014.

Gällande Tommy Blomqvists arbetsavtal daterat 15.12.2014 inklusive förlängningar kan konstateras att han vikarierade den ordinarie styrmannen Anders Henriksson på fartyget Alfågeln. Styrmansbefattningen som Wahlsberg hänvisar till innehades således av ordinarie anställd. I december 2014 meddelade Wahlsberg att han inte vill ta emot mera arbete från landskapsregeringen vilket innebär att avtal som ingåtts efter december 2014 saknar relevans i ärendet.

Svaranden bestrider att man på grund av de tidtabeller som användes behövde ha tre vakter på Alfågeln under lågsäsong. Lågsäsongen infaller mellan januari och april samt mellan oktober och december. På grund av den övertalighet som landskapsregeringen som arbetsgivare ständigt jobbade med ännu under 2015 då tre fartyg driftprivatiserades (Alfågeln, Knipan, Viggen) och beslut fattats om driftprivatisering av ytterligare tre fartyg (Skiftet, Gudingen, Ejdern) fanns det inte ett sådant permanent behov att den tredje vakten på Alfågeln eller Viggen kunde bemannas med nyrekrytering.

Flera tjänster

Wahlsbergs påståenden om att Kari Metso skulle ha haft flera ordinarie befattningar samtidigt stämmer inte. ÅLR har inte haft någon arbetstagare anställd som ordinarie på flera än en befattning åt gången och inte heller haft något syfte eller anledning att täcka behov av arbetskraft. Kari Metso var anställd som befälhavare på m/s Knipan fram tills 3.3.2010. M/s Knipan blev i början av 2010 reservfartyg utan fast besättning och Metso omplacerades då till m/s Alfågeln som befälhavare. Metso ommönstrade från m/s Alfågeln 31.5.2015 drygt tre månader före m/s Alfågeln övergick i privat regi 19.8.2015. Metso fick befälhavarbefattning på m/s Viggen kort före Viggen övergick i privat regi 3.6.2015.

Anders Henriksson har inte heller haft tre ordinarie befattningar samtidigt. Henrikssons styrmansbefattning på m/s Alfågeln upphörde då befattningen drogs in i och med ändring i turlistan med minskat antal vakter från och med 1.1.2013. Henriksson fick då från och med 1.1.2013 en styrmansbefattning på m/s Skarven. M/s Skarven övergick i privat regi i oktober 2013. Henriksson följde inte med m/s Skarven till den övertagande entreprenören, utan kvarblev i landskapets tjänst som styrman på m/s Alfågeln från och med 7.10.2013 till och med juli 2015. Henriksson slutade som styrman på Alfågeln då han fick ordinarie befattning som befälhavare på m/s Gudingen i augusti 2015.

Wahlsbergs arbetsförhållande

Björn Wahlsberg blev tillsvidare anställd hos Ålands landskapsregering 4.1.2008 som AT matros/maskinman på m/s Knipan. I februari 2008 upphörde Wahlsbergs befattning som AT matros/maskinman på m/s Knipan då han blev AT-matros på m/s Skiftet. Denna befattning upphörde då Wahlsberg blev omplacerad som styrman på m/s Knipan 1.1.2013. Wahlsbergs tillsvidareanställning som styrman på m/s Knipan upphörde 16.4.2014 till följd av uppsägning. Wahlsberg hade vid tidpunkten för uppsägningen rätt till fyra månaders uppsägningstid, vilken arbetsgivaren iakttog. Därmed stod det klart att Wahlsbergs arbetsförhållande upphörde efter nämnda uppsägningstid 16.4.2014. Wahlsberg har själv undertecknat bekräftelse på arbetsförhållandets upphörande nämnda datum.

Invändning om preskription och återanställning och omplacering

Eftersom Wahlsbergs tillsvidareanställning hos Ålands landskapsregering upphörde 16.4.2014 har alla fordringar som baserar sig på detta anställningsförhållande i enlighet med 13 kap. 11 § lagen om sjöarbetsavtal preskriberats. Detta gäller såväl lönefordringar som ersättningsyrkanden som baserar sig på påstådd olaglig uppsägning eller påstått brott mot återanställningsskyldighet efter att anställningen upphörde 16.4.2014. Detta innebär också att alla omständigheter som

nämns i käromålet som hänför sig till tiden före Wahlsberg blev tillsvidare anställd 2008 samt omständigheter som hänför sig till uppsägningen av Wahlsbergs anställningsförhållande i november 2013 saknar relevans i detta ärende. Sådana omständigheter är inte relevanta för de yrkanden som framställs.

I 13 kap 9 § arbetsavtalslagen finns en preskriptionsbestämmelse som är identisk med 13 kap. 11 § lagen om sjöarbetsavtal förutom att tiden för väckande av talan preskriberas två år från anställningsförhållandets upphörande istället för tre år efter nämnda tidpunkt. I sitt avgörande HD 2016:19 har högsta domstolen bekräftat att nämnda preskriptionstid i arbetsavtalslagen är absolut. Högsta domstolen konstaterar i nämnda avgörande att tiden för väckande av talan i 13 kap 9 § 3 mom. är bunden endast vid tidpunkten för anställningsförhållandets upphörande oberoende av när fordran har uppkommit eller när gäldenären har fått vetskap om sin fordran eller dess grund. Samma slutsats kan analogt tillämpas på motsvarande bestämmelse i lagen om sjöarbetsavtal.

Talan har inte väckts inom tre år från 16.4.2014. Detta innebär att Wahlsbergs yrkande på ersättning till följd av påstådda brister i återanställningsskyldigheten efter att Wahlsbergs anställningsförhållande som styrman på Knipan upphörde 16.4.2014 tills återanställningsskyldigheten upphörde 16.1.2015 är preskriberade.

För det fall att tingsrätten, i strid med svarandens uppfattning, skulle anse att kärandens fordringar med anledning av påstådda brott mot återanställningsskyldigheten under tiden 16.4.2014 – 16.1.2015 inte är preskriberade bestrider landskapsregeringen även påståendet att landskapsregeringen skulle ha brustit i sin återanställningsskyldighet. För det första har landskapsregeringen erbjudit Wahlsberg tidsbundna anställningsförhållanden som under nämnda tidsperiod uppstod till följd av alterneringsledighet, säsongsanställning, tillfällig övergång till tre vakter på fartyget Viggen samt vikariat. För det andra meddelade Wahlsberg att han inte efter 28.12.2014 var intresserad att jobba på landskapets fartyg. För det tredje var möjligheterna till återanställning under nämnda period begränsade till följd av de driftprivatiseringar som landskapet verkställde under åren 2013 – 1.2.2016. Till denna del hänvisas till vad som redan har anförts gällande avsaknad av permanent behov. Det fanns inte under tidsperioden 28.12.2014 – 16.1.2015 några omfattande styrmanvikariat på det sätt som Wahlsberg anger i sin utsaga 17.4.2019.

Före och i samband med att Wahlsbergs uppsägning 21.11.2013 utredde landskapsregeringen omplaceringsmöjligheter. Den enda ordinarie befattning som fanns att erbjuda var linfärjeförare i Seglinge från och med 1.1.2014. Denna befattning tackade Wahlsberg nej till. Wahlsberg ville hellre bli uppsagd. Då han blev uppsagd och således arbetslös arbetssökande kvalificerade han som alterneringsvikarie. Han erbjöds arbete som alterneringsvikarie. Detta alterneringsvikariat hade

inte Wahlsberg kunna ta om han inte hade varit arbetslös arbetssökande. Detta visar att Wahlsbergs påstående att han skulle ha fortsatt arbeta för landskapsregeringen utan att hans arbetsförhållande som ordinarie styrman på Knipan skulle ha upphört 16.4.2014 saknar grund. Det hänvisas till denna del till de kriterier som uppställs för alterneringsvikarier i lagen om alterneringsledighet.

Det finns inget stöd i lag för Wahlsbergs påstående att hans tillsvidare arbetsförhållande som upphört genom uppsägning skulle anses fortsätta på grund av efterkommande tidsbundna arbetsavtal. De tidsbundna arbetsavtal som ingicks mellan Wahlsberg och landskapsregeringen under tidsperioden 21.4.2014 till 28.12.2014 utgör separat tidsbundna arbetsförhållanden. Då det sista tidsbundna arbetsavtalet löpte ut 28.12.2014 förelåg ingen omplaceringsskyldighet då sådan finns endast vid uppsägning av tillsvidare gällande arbetsavtal. Återanställningsskyldighet i enlighet med 7 kap 9 § lagen om sjöarbetsavtal blir inte heller tillämplig på Wahlsbergs arbetsavtal som löpte ut 28.12.2014.

Wahlsbergs uppfattning om att han fortsättningsvis hela tiden haft kvar sin AT-matrostjänst saknar grund. Då en arbetstagare har fått en ny ordinarie befattning och ingått ett nytt avtal om denna befattning så upphör det tidigare arbetsavtalet gällande tidigare ordinarie befattningen att gälla utan uppsägning. Ingåendet av ett nytt arbetsavtal för ordinarie befattning innebär att arbetstagaren och arbetsgivaren samtidigt har avtalat om att det tidigare arbetsavtalet har upphört att gälla. Uppsägning verkställs inte vid omplacering, eftersom arbetsförhållandet fortgår.

Matrosbefattningen på m/s Skiftet som Wahlsberg tidigare hade drogs in och Wahlsberg och landskapsregeringen avtalade om omplacering till en högre befattning som styrman på m/s Knipan. Kärandens påstående att Robert Persson vikarierat honom som matros efter 1.1.2013 stämmer således inte. Wahlsberg har inte agerat som om han hade varit matros på Skiftet efter 1.1.2013. Wahlsberg har inte efter 1.1.2013 och före stämningensansökan i december 2017 någonsin påtalat att han skulle vara anställd som matros.

Skulle Wahlsbergs matrosavtal fortfarande vara i kraft i dag på det sätt som Wahlsberg hävdar saknar kravet på lön för uppsägningstid samt kravet på ersättning för att arbetsförhållandet bringats att upphöra på olagligt sätt grund även av den anledningen att arbetsförhållandet fortfarande är i kraft.

Högsta domstolens avgörande (HD 2017:55) gäller inte återanställningsskyldighet överhuvudtaget. Avgörandet innebär inte att skyldigheten att erbjuda arbete och ordna utbildning i enlighet med 7 kap. 4 § arbetsavtalslagen skulle vara en huvudregel även då ett tidsbundet arbetsavtal upphör. Motsvarande bestämmelse finns i 8 kap.

4 § lagen om sjöarbetsavtal. En sådan slutsats skulle stå i strid med arbetsavtalslagens ordalydelse. 7 kap. arbetsavtalslagen gäller grunder för uppsägning av arbetsavtal. Eftersom ett tidsbundet arbetsavtal upphör utan uppsägning är huvudregeln fortfarande, även efter högsta domstolens avgörande, den att omplaceringsskyldighet inte föreligger då ett tidsbundet arbetsavtal upphör.

Omständigheterna i Wahlsbergs situation är till de relevanta delarna för högsta domstolens avgörande inte lika. Wahlsbergs arbetsavtal skiljer sig från situationen i högsta domstolens avgörande på flera relevanta punkter. Landskapsregeringen har inte ingått tidsbundna avtal med Wahlsberg av den anledningen att han skulle ha saknat formell behörighet för de befattningar han har haft (vilket var fallet HD 2017:55). Wahlsbergs tidsbundna arbetsavtal har grundat sig på ett tillfälligt behov och det har funnits en helt annan godtagbar orsak till tidsbundenhet än avsaknad av formell behörighet. Dessutom hade Wahlsberg i december 2014 endast varit anställd hos landskapsregeringen med tidsbundna arbetsavtal under åtta månaders tid.

Skulle man ge högsta domstolens avgörande en sådan betydelse som Wahlsberg antyder skulle högsta domstolens avgörande de facto innebära en lagändring. Högsta domstolens avgörande kan inte tolkas på ett sådant sätt att en arbetsgivare i samband med att varje tidsbundet arbetsavtal upphör skulle vara skyldig att utreda omplaceringsmöjligheter.

Med hänvisning till ovan sagda anser landskapsregeringen att det inte har förelegat skyldighet att erbjuda arbete och ordna utbildning i enlighet med 8 kap. 4 § lagen om sjöarbetsavtal i december 2014 då Wahlsbergs tidsbundna arbetsavtal löpte ut.

Även om landskapsregeringen inte anser sig ha haft en omplaceringsskyldighet har landskapsregeringen i praktiken haft en ständig uppföljning av lediga tidsbundna och ordinarie befattningar inom skärgårdstrafiken. Genom denna ständiga uppföljning har landskapsregeringen i praktiken utrett omplaceringsmöjlighet också för Wahlsberg i december 2014. Uppföljningen är en förutsättning för att trafiken ska fungera. Det låg i landskapsregeringens intresse att alltid i första hand erbjuda tillbudsstående arbete till personer som sedan tidigare var anställda inom skärgårdstrafiken, eftersom sådana arbetstagare var färdigt inskolade och hade erfarenhet av skärgårdstrafikens fartyg och linjer.

Robert Mattssons tidsbundna anställning på fartyget Ejdern började under en tidsperiod (oktober 2014) då Wahlsberg hade annan tidsbunden anställning. Det fanns ingen anledning att erbjuda det till Wahlsberg som hade annat jobb vid den aktuella tidpunkten.

Wahlsberg anför i sin utsaga 17.4.2019 att han kunde ha återanställts

som styrman på fartyget Alfågeln då Åke Forss gick i pension 31.12.2014. Detta var dock inte möjligt, eftersom Åke Forss befattning som styrman på Alfågeln gick till Anders Henriksson då Forss gick i pension. Anders Henriksson hade tidigare varit tillsvidare anställd styrman på Alfågeln men blev utan plats då antalet styrmän på Alfågeln minskade till följd av ändringar i turlista från och med 1.1.2013. Henriksson fick då tillsvidareanställning som styrman på fartyget Skarven 1.1.2013 men denna befattning upphörde i oktober 2013 då Skarven driftprivatiserades. Därmed anställdes Henriksson på Forss plats som styrman på Alfågeln. Detta var således inte en plats som Wahlsberg hade kunnat återanställas eller omplaceras till.

Grundad anledning för varje tidsbundet arbetsavtal

Det har funnits grundad anledning för varje tidsbundet arbetsavtal som har ingåtts med Wahlsberg. I respektive arbetsavtal, fem tidsbundna avtal för den aktuella tidsperioden, har angetts en kort förklaring till vilken den grundade anledningen är. Inget av dessa arbetsavtal har förlängts.

Avsikten med de tidsbundna avtalen har inte varit att kringgå uppsägningskydd, utan det har varit fråga om situationer då landskapsregeringen som arbetsgivare vid anställning har vetat att man endast har behov av arbetskraft under en begränsad tid på grund av en specifik orsak. Eftersom ett fartyg alltid måste vara bemannat med en viss besättning uppstår det nu och då ett behov av tillfällig arbetskraft då ordinarie besättning av någon orsak inte är ombord. Behovet av arbetskraft varierar också beroende på säsong.

ÅLR har erbjudit Wahlsberg sådana tillfälliga arbetsmöjligheter som har funnits efter 16.4.2014. I och med den övertalighet som uppstod bland de anställda på landskapets färjor och som har beskrivits ovan hade arbetsgivaren kontinuerligt en kartläggning över möjliga omplaceringar och återanställningar. Det fanns efter uppsägningen av kärändens arbetsförhållande ingen ordinarie befattning att erbjuda. Tillfälliga behov av arbetskraft uppkom och erbjöds kärändan.

Arbetsavtal daterat 11.4.2014 för perioden 21.4.2014-30.9.2014

Arbetsavtalet uppgjordes tidsbegränsat, eftersom det var ett vikariat som överstyrman på m/s Alfågeln på grund av Kari Metsos alterneringsledighet. Det fanns således en sådan grundad anledning som anges i 1 kap. 4 § lagen om sjöarbetsavtal. I propositionen till lagen om sjöarbetsavtal (RP 174/2010) nämns vikariat uttryckligen som en grundad anledning för arbetsavtal för viss tid.

Alterneringsvikarien behöver inte vara direkt vikarie för den person som är alterneringsledig. I detta fall har Wahlsberg arbetat som styrman på den plats som Anders Henriksson innehade och Henriksson har hoppat

in som befälhavare på Kari Metsos plats ombord på m/s Alfågeln.

Det faktum att Wahlsbergs avtal sträcker sig till 30.9.2014 fastän Metsos alterneringsledighet tog slut 14.9.2014 påverkar inte den grundade anledningen. Orsaken till att man lät Wahlsbergs arbetsförhållande fortsätta fram till 30.9.2014 var att Wahlsberg skulle behandlas lika som Karl-Erik Sundman. Karl-Erik Sundman var den andra ordinarie styrmannen, som sades upp till följd av personalminskningarna inom sjötrafiken. Sundmans arbetsavtal som alterneringsvikarie upphörde först 30.9.2014 och därmed fick Wahlsberg också anställning och lön till 30.9.2014. Hade arbete inte funnits att erbjuda efter 14.9.2014 hade Wahlsberg tagit ut vederlagsledighet.

Arbetsavtal 11.4.2014 för perioden 15.5.2014-12.8.2014

Arbetsavtalet gjordes tidsbegränsat, eftersom det var en anställning som styrman på m/s Vigen som endast behövdes under högsäsong. Säsongsanställning är en godtagbar orsak till tidsbundet arbetsavtal. I förarbetena (RP 174/2010) sägs uttryckligen att avtal för viss tid kan ingås för säsongsbetonade arbeten.

Arbetsavtal 26.6.2014 för perioden 3.7.2014-14.8.2014

Under sommaren uppstod ett oförutsett behov av befälhavare då man, efter förhandlingar med befälsförbunden, beslöt att tillfälligt övergå till tre vakter bland annat på m/s Vigen. Wahlsberg fick då hoppa in som befälhavare på m/s Vigen för tidsperioden 3.7.2014 - 14.8.2014. Tanken var att man efter högsäsong skulle återgå till det två-vaktssystem som tillämpats tidigare. Det var fullt möjligt att köra m/s Vigen med färre än tre vakter under lågsäsong. Det tillfälliga arrangemanget med tre vakter som infördes på m/s Vigen kom senare att fortgå fram till driftprivatiseringen som slutligen verkställdes från och med 3.6.2015.

Bedömningen av arbetets tillfälliga karaktär görs vid avtalstidpunkten. För denna bedömning är arbetsgivarens motiverade uppfattning angående mängden arbete som finns att erbjuda avgörande. Det var arbetsgivarens motiverade uppfattning att övergången till trevaktsystemet var tillfälligt. Därför fanns det vid avtalens ingående en grundad anledning till tidsbundenhet. Tre vakter infördes tillfälligt som en del i förhandlingar med facket.

Arbetsavtal 29.9.2014 för perioden 1.10.2014-28.12.2014

Arbetsavtalet gjordes tidsbegränsat, eftersom det var ett vikariat som överstyrman på m/s Alfågeln för Anders Henriksson.

Arbetsavtal 29.10.2014 för perioden 29.10.2014-31.10.2014

Arbetsavtalet gjordes tidsbegränsat, eftersom det var ett vikariat på tre dagar för Kari Metso som befälhavare på m/s AlfågelIn. Som ovan har angivits utgör vikariat grundad anledning för tidsbundet arbetsavtal.

Ersättningsyrkandena

Yrkandet på ersättning för fyra månaders uppsägningstid bestrids på de grunder som angivits ovan, samt då anställningsförhållandet skulle i sådant fall ha varat under ett år, då dylikt inte skulle berättiga till fyra månaders uppsägningstid utan till en månads uppsägningstid enligt 7 kap. 4 § lagen om sjöarbetsavtal.

Angående de yrkade beloppen anser svaranden att en ersättning som motsvarar 12 månaders lön under inga omständigheter kan anses befogad i detta fall. Med beaktande av kändens ålder, utbildning och arbetserfarenhet har han haft goda möjligheter till sysselsättning. Svaranden har själv inför upphörandet av det sista arbetsavtalet 28.12.2014 uppgett att han inte är intresserad av att fortsätta arbeta ombord på landskapets färjor.

Det bör i vart fall beaktas att kändens arbetsförhållande sades upp med laglig uppsägningsgrund så att det upphörde 16.4.2014 på grund av att arbetet av ekonomiska, produktionsmässiga och organisatoriska orsaker minskat väsentligt och varaktigt och att en efter en av landskapets färjor övergick och inom en snar framtid skulle övergå i privat regi. Under sådana omständigheter kan arbetsgivarens förfarande inte anses klandervärt. Wahlsberg hävdar att hans arbetsförhållande skulle ha fortgått till 28.12.2014. Detta bestrids men landskapsregeringen vill ändå påpeka att ekonomiska och produktionsmässiga orsaker till att säga upp Wahlsbergs arbetsförhållande förelåg även 28.12.2014. Wahlsberg är därmed under inga omständigheter berättigad till ersättning för ogrundad uppsägning av arbetsavtal.

Rättegångskostnader

Käranden har först vid den muntliga förberedelsen 18.3.2019 uppgivit sin bevisning. Detta har förorsakat ytterligare skriftväxling i ärendet. Käranden har ändrat sina grunder och kompletterat yrkanden efter den muntliga förberedelsen 18.3.2019 och också då tagit tillbaka omständigheter och som har varit ostridiga. Svaranden yrkar därför i stöd av 21 kap. 5 § rättegångsbalken att Wahlsberg oberoende av hur rättegångskostnaderna i övrigt ska ersättas, ska åläggas att ersätta svarandens merkostnader till följd av att käranden inte uppgivit någon bevisning i sin stämningsansökan på det sätt som anges i 5 kap 2 § 1 mom. 3 punkten rättegångsbalken.

Offentliga- och privata sektorns arbetslöshetskassa

Arbetslöshetskassan har betalt åt medlem under tiden 26.1.2015 - 31.5.2016, 1.10.2016 - 31.3.2017 och under tiden 1.10.2017 -

31.12.2017 på följande sätt:

Period	Fördel	Dagar	€ / pv	Brutto €
26.1.2015 - 31.8.2015	Normal inkomstrelaterad dagpenning	156	109,86	17.138,16€
1.9.2015 - 30.9.2015	Jämkad inkomstrelaterad dagpenning	22	78,46	1.726,12 €
1.10.2015 - 31.12.2015	Normal inkomstrelaterad dagpenning	66	109,64	7.250,76 €
1.1.2016 - 31.3.2016	Normal inkomstrelaterad dagpenning	65	109,64	7.126,60 €
1.4.2016 - 30.4.2016	Jämkad inkomstrelaterad dagpenning	21	64,08	1.345,68 €
1.5.2016 - 31.5.2016	Normal inkomstrelaterad dagpenning	22	109,64	2.412,08 €
1.10.2016 - 31.10.2016	Jämkad inkomstrelaterad dagpenning	21	67,39	1.415,19 €
1.11.2016 - 27.11.2016	Jämkad inkomstrelaterad dagpenning	19	79,01	1.501,19 €
6.12.2016 - 31.12.2016	Jämkad inkomstrelaterad dagpenning	19	39,55	751,45 €
1.1.2017 - 31.1.2017	Jämkad inkomstrelaterad dagpenning	22	61,81	1.359,80 €
1.2.2017 - 28.2.2017	Jämkad inkomstrelaterad dagpenning	20	58,09	1.161,80 €
1.3.2017 - 31.3.2017	Jämkad inkomstrelaterad dagpenning	23	71,94	1.654,62 €
1.10.2017 - 31.10.2017	Normal inkomstrelaterad dagpenning	22	87,25	1.919,50 €
1.11.2017 - 30.11.2017	Jämkad inkomstrelaterad dagpenning	22	84,68	1.862,96 €
1.12.2017 - 31.12.2017	Normal inkomstrelaterad dagpenning	21	87,25	1.832,25 €
Totalt				50.458,18 €

Inkomstrelaterad dagpenning har inte utbetalats under tiden 19.1.2015 - 23.1.2015 eller 28.11.2016 - 5.12.2016 p.g.a självrisktid. Dagpenning har inte utbetalats under tiden 1.6.2016 - 30.9.2016, då Wahlsberg har varit i deltidsarbete. Dagpenning har inte utbetalats under tiden 1.4.2017-30.9.2017, då Wahlsberg har varit i deltidsarbete. Betalningen av dagpenning fortsätter.

Sysselsättningsfonden

Sysselsättningsfonden yrkar att tingsrätten förelägger arbetsgivaren att betala till den

- en andel i enlighet med arbetsavtalslagen 12 kap. 3 § 1 mom., samt
 - dröjsmålsränta på den andel som tilldöms Sysselsättningsfonden i
 enlighet med 4 § 1 mom. räntelagen räknat från det en månad förflutit
 från givande av dom.

Enligt 75 %:s regeln uppgår ersättningen till 20.371,97 euro om
 ersättning utdöms motsvarande 12 månaders lön.

Folkpensionsanstalten

Inget inlämnats.

OSTRIDIGT

- Wahlsbergs månadslön på 6.558 euro.
 - Wahlsberg blev anställd tillsvidare såsom AT-matros på Knipan
 4.1.2008, som matros/maskinman i februari 2008 på Skiftet och som
 styrman på Knipan 1.1.2013.
 - Wahlsberg har jobbat år 2015 i september på Viggen 8 dagar, år 2016
 sommartid (1.6-31.8) såsom matros/motorman på färja i Sverige, år 2017
 (10.4-30.9) såsom befälhavare på linfärja i Sverige samt år 2018
 (8.6-21.8) såsom matros/motorman på färja i Sverige. Därtill har det
 förekommit enstaka inhopp vintertid.
 -oberoende nytt tidsbestämt arbetsavtal eller förlängning av befintligt
 hade dessa krävt grundad anledning.
 - utbetalda ersättningar har inte beaktats i yrkandena (12:3 SjöArbL).

STRIDIGT

- har arbetsgivaren haft ett permanent behov av arbetskraft?
 - huruvida ÅLR har haft någon arbetstagare anställd som ordinarie på
 flera än en befattning åt gången.
 - huruvida Wahlsberg behållit sin matros/maskinmansbefattning på
 Skiftet då han blev anställd såsom styrman på Knipan 1.1.2013.
 Huruvida det arbetsavtalet borde ha sagts upp?

Bevisning

Skriftlig bevisning

- K1. Tommy Blomqvists 2 st arbetsavtal
- K2. Ellinor Lindbloms 6 st arbetsavtal
- K3. Brage Johanssons 1 st arbetsavtal
- K4. Anders Henrikssons 2 st arbetsavtal
- K5. Regionalförvaltningsverkets 9 st inspektionsberättelser samt ett
 hörandebrev
- K6. Åke Fors arbetsavtal, 1 st
- K7. Arbetsavtal för Fredrik Fagerlund, 3 st
- K8. Arbetsavtal för Fabian Widen, 14 st
- K9. Björn Wahlsbergs Trafi-utdrag

- S1. Wahlsbergs arbetsavtal 21.12.2012
- S2. Wahlsbergs arbetsavtal 6.5.2013
- S3. Wahlsbergs arbetsavtal 28.6.2013
- S4. Wahlsbergs arbetsavtal 3.9.2013

- S5. Wahlsbergs arbetsavtal 30.9.2013
- S6. Wahlsbergs arbetsavtal 5 st
- S7. Landskapsregeringens dokument gällande tillvägagångssätt för personalminskningar i samband med förändringar i turlista 1.1.2013
- S8. Landskapsregeringens brev till Wahlsberg 12.12.2012
- S9. Landskapsregeringens brev till befälhavarna 27.12.2012
- S10. Alterneringsavtal mellan landskapsregeringen och Kari Metso 12.9.2012
- S11. Sammanställning över ordinarie befattningar på landskapets frigående färjor 2010-2016
- S12. Landskapsregeringens beslut 21.11.2013
- S13. Uppgifter om anställningsförhållandet
- S14. Protokoll 20.11.2013
- S15. Arbetsavtal med Anders Henriksson (3 st.)
- S16. Brev 12.12.2012
- S17. Arbetsavtal med Kari Metso (3 st.)
- S18. Arbetsavtal med Åke Forss
- S19. Arbetsavtal Ossian Suominen

Muntlig bevisning

Björn Wahlsberg i bevissyfte
 Vittnet Bo David Karlsson
 Vittnet Johan Alec Ramsland
 Vittnet Mats Gustav Bergman

AVGÖRANDE

Motivering

Tillämpliga bestämmelser

Enligt lagen om sjöarbetsavtal (756/2011) 1 kap 4 § gäller ett arbetsavtal tills vidare, om det inte av grundad anledning har ingåtts för viss tid. Ett arbetsavtal som på initiativ av arbetsgivaren utan grundad anledning har ingåtts för viss tid ska anses gälla tills vidare.

Det är inte tillåtet att upprepat använda arbetsavtal för viss tid när antalet visstidsavtal eller den sammanlagda avtalstiden eller den helhet som avtalen bildar visar att arbetsgivarens behov av arbetskraft är permanent.

Bevisbördan om den grundade anledningens lagenlighet ligger hos arbetsgivaren.

Enligt bestämmelsens förarbeten (RP 174/2010 s. 45) har lagstiftarens avsikt varit att sjöarbetsavtalslagen ska motsvara arbetsavtalslagen i frågorna om viss tids anställning. På initiativ av arbetsgivaren kan ett avtal ingås för viss tid endast om det finns grundad anledning till det. Bestämmelsen begränsar dock inte parternas rätt att använda arbetsavtal för viss tid i de fall som avses i lagen när arbetslivets praktiska behov förutsätter det. Man får dock inte kringgå bestämmelserna om uppsägningskydd genom att använda avtal för viss

tid.

Grunder för arbetsavtal för viss tid kan vara t.ex. arbetets art, vikariat, praktik eller annan därmed jämförbar omständighet eller någon annan med företagets verksamhet eller med det arbete som ska utföras förknippad anledning. Grunden kan vara t.ex. utförande av ett visst arbete eller en viss arbetshelhet som är av engångsnatur i förhållande till arbetsgivarens övriga verksamhet eller som kräver särskild yrkesskicklighet, om arbetet inte kan utföras av arbetsgivarens ordinarie personal. Avtal för viss tid kan även ingås om säsongsbetonade arbeten.

Avtal för viss tid kan ingås med en vikarie för den tid den ordinarie arbetstagaren är borta. Vikariatet ska kunna specificeras fast vikarien inte behöver utföra den tillfälligt frånvarande arbetstagarens arbetsuppgifter. Arbetsuppgifterna kan omfördelas med olika interna vikariearrangemang.

Det ska finnas en grundad anledning för varje enskilt avtal som ingås för viss tid. Arbetsgivaren får inte med flera på varandra följande visstidsavtal försöka kringgå det skydd som hänför sig till avtal som gäller tills vidare. Om en arbetsgivares behov av arbetskraft kan bedömas vara konstant, finns det ingen grund för att använda flera på varandra följande visstidsavtal i samma arbete.

Ett avtal som ingåtts för viss tid utan grundad anledning anses gälla tills vidare. Om avtal för viss tid har upprepats utan grund anses avtalsförhållandet gälla tills vidare från och med den tidpunkt då grund första gången saknades.

En arbetsgivare har under vissa förutsättningar en skyldighet att återanställa sina uppsagda arbetstagare enligt 7 kap. 9 §. En arbetsgivare har en skyldighet att erbjuda arbete eller utbildning åt sina uppsagda arbetstagare enligt 8 kap. 4 §.

Enligt 12 kap. 1 § ska en arbetsgivare som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot eller åsidosätter skyldigheter som följer av ett anställningsförhållande eller av sjöarbetsavtalslagen ersätta arbetstagaren för den skada som därigenom uppkommit.

För ogrundat upphävande av arbetsavtal ska en arbetsgivare föreläggas att betala en enda ersättning motsvarande minst tre och högst 24 månaders lön enligt 12 kap. 2 §.

Enligt 13 kap. 11 § preskriberas en arbetstagares lönefordran fem år från förfallodagen, om inte preskriptionen avbryts före det. Preskriptionstiden är densamma också för övriga i denna lag avsedda fordringar.

Preskriptionstiden för ersättning av en personskada som orsakats en arbetstagare är dock tio år.

När ett anställningsförhållande har upphört förfaller rätten till en i 1 mom. avsedd fordran, om talan inte väcks inom tre år från det att anställningsförhållandet upphörde. Om de bestämmelser i ett kollektivavtal som ligger till grund för arbetstagarens fordran dock måste anses som uppenbart mångtydiga, preskriberas fordran på det sätt som föreskrivs i 1 mom.

Av rättspraxis framgår (HD 2016:19) att avsikten varit att samma preskriptionstid på tre år gäller för samtliga fordringar som gäller annat än personskador och att tiden räknas strikt från det att anställningsförhållandet upphörde.

Slutsatser

Grundad anledning för visstidskontrakt?

Wahlsberg har berättat att han arbetat på landskapsfärjorna alltsedan år 2003. Han hade först haft tidsbundna kontrakt för att sedermera få ett tillsvidarekontrakt som ordinarie styrman på Knipan från och med 1.1.2013 (S1), som avslutats med ommönstring 1.7.2013.

Wahlsberg har även som ordinarie haft följande tidsbundna arbetsavtal (S2-5);

- arbetsavtal daterat 6.5.2013 för perioden 14.5-21.5.2013 som styrman på Vigen,
- arbetsavtal daterat 28.6.2013 för perioden 2.7-15.8.2013 som sommarstyrman på Vigen, vilket förlängts en gång för 16.8-2.9.2013,
- arbetsavtal daterat 3.9.2013, från och med 3.9.2013- tillsvidare som styrman på Knipan, vilket han blev uppsagd ifrån och anställningen upphörde 16.4.2014,
- arbetsavtal daterat 30.9.2013 för perioden 1.10-22.10.2013 som styrman på Ejdern, p.g.a. "extra personal p.g.a. översyn och trafikomläggning".

Wahlsberg kan enligt tingsrätten inte motiverat hävda att han skulle ha någon befattning fortsättningsvis, då en befattning upphört då han anstälts för en annan. Således finns det inte längre något gällande AT-matrosavtal.

Wahlsberg har därefter, år 2014 haft följande tidsbundna (S6) avtal som han åberopat som grund för sina yrkanden i detta ärende;

- arbetsavtal daterat 11.4.2014 för perioden 21.4.2014-30.9.2014 ("vikarie för Kari Metso", Alfågeln),
- arbetsavtal 11.4.2014 för perioden 15.5-12.8.2014 ("säsongsanställning", Vigen),
- arbetsavtal 26.6.2014 för perioden 3.7-14.8.2014 ("P.g.a. övergång till 3-vaktssystem", Vigen),
- arbetsavtal 29.9.2014 för perioden 1.10-28.12.2014 ("vik. Anders Henriksson, Alfågeln),
- arbetsavtal 29.10.2014 för perioden 29.10-31.10.2014 (vik. Kari Metso,

Alfågeln).

Således hade Wahlsberg 5 st visstids arbetsavtal för en period på ca 8 månader under år 2014 och efter den fasta anställningen. På arbetsavtalen har även omnämnts datum för anställningens upphörande eller då ommönstring skett. Av Wahlsbergs sjötjänstutdrag (K9) framgår samtliga hans sjötjänstdagar.

Wahlsberg har mellan 17.4-20.4.2019 redan varit uppsagd från sitt ordinarie anställningsavtal och därefter vikarierat som alterneringsvikarie för Metso. Vad gäller vikariatet för Metso har **vittnet Karlsson** berättat att vikariatet sträckte sig till 30.9.2014 istället för endast till 14.9.2014, då det fanns två styrmän, inklusive Wahlsberg som erbjöds dylikt och man önskade att det skulle bli så rättvist som möjligt dem emellan. Bådas arbetsavtal sträckte sig till 30.9.2014.

Eventuella yrkanden vad gäller befattningen som sades upp och avslutades 16.4.2014 är preskriberade enligt 13 kap. 11 § sjöarbetsavtalslagen då talan borde ha väckts inom tre år från nämnda datum, vilket inte skett. Talan har väckts först 27.12.2017. Således kan enligt tingsrätten inte några andra än de senaste 5 st arbetsavtalen från år 2014 vara föremål för granskning vad gäller huruvida en grundad anledning för avtalens visstidskaraktär funnits.

Ostridigt är att säsongsanställning utgör en grundad anledning.

Vikariat omnämns också särskilt i förarbetena som refererats till ovan. Vikariatet ska kunna specificeras, vilket ÅLR gjort i arbetsavtalen och det spelar ingen roll att arbetstagaren ifråga sedan till följd av interna arrangemang utfört andra arbetstagares arbetsuppgifter, d.v.s. det har uppkommit en kedja av vikarier. Att alterneringsvikariatet för Metso sträckt sig till månadens slut anser inte tingsrätten att omkullkastar vikariatets karaktär.

Således kvarstår anledningen "p.g.a. övergång till 3-vaktssystem". Tingsrätten kan konstatera att uttrycket i sig är vagt och generellt och inte direkt säger något om behovets tillfällighet. Har ÅLR motiverat vid tidpunkten för avtalets uppkomst 26.6.2014 kunnat vara av den åsikten att 3-vaktssystem endast var något övergående som motiverade anställande av vikarier?

Enligt ÅLR var det fullt möjligt att köra m/s Vigen med färre än tre vakter under lågsäsong, trots att man under sommarsäsongen hade tre vakter och Wahlsberg fick vikariatet som befälhavare. Antalet vakter berodde också på fartygens tidsscheman.

Enligt **vittnet Karlsson** fanns det inget tvång på tre vakter på något av fartygen men man valde på något enskilt fartyg att ändå ha det, eftersom man hade så många ordinarie anställda att sysselsätta.

Vittnet Ramsland, skeppsbefälsförbundets VD, har ansett att andelen visstidsanställda på landskapsfärjorna var alltför hög. P.g.a. vilotider krävdes 3-vaktssystem men trots detta fortsatte ÅLR med två vakter ombord på färjorna. Kollektivavtalen domstolsprövades också i samband med diskussioner om bl.a. arbetstiderna. Den nya entreprenören Nordic Jetline har numera endast ordinarie anställda och kör färjorna med ett 2,5-vaktssystem. Vittnet kunde inte komma ihåg någon större ändring av turlistorna 1.1.2013, enligt vittnet ändras de titt som tätt. Vittnet har inte heller ansett att behovet av vikarier generellt skulle öka sommartid.

Tingsrätten anser att ÅLR kunnat visa att 3-vaktssystem inte var det enda sättet att framföra färjorna framledes trots krav på vilotider. Det var inte ett lagstadgat krav att välja just lösningen med 3-vaktssystem och enligt vittnet Ramsland har inte heller den nuvarande entreprenören Nordic Jetline tre vakter. Såsom nedan konstateras har det inte visats att brister i vilotider funnits efter turlisteändringen år 2013. Att den nuvarande entreprenören Nordic Jetline endast har ordinarie anställda, omkullkastar inte tingsrättens uppfattning, eftersom anställningssituationen för företaget och ÅLR inte är jämförbar.

Vittnet Ramslands har varit starkt involverad i arbetstagarnas rättigheter i fackliga sammanhang, vilket klart framgått av hans vittnesmål. Vittnet har förminskat både rollen av turlisteändringen och behovet av vikarier sommartid utan att kunna motivera dessa ståndpunkter ytterligare. Tingsrätten anser däremot på basis av övrig bevisning att turlisteändringen 1.1.2013 varit betydande och att vikarier behövs sommartid i stor utsträckning.

Tingsrätten anser att ÅLR vid avtalstidpunkten motiverat kunnat vara av den åsikten att 3-vaktssystem endast var övergående.

Permanent behov?

Arbetarskyddet har utfört inspektioner och haft möten med ansvariga för skärgårdstrafiken mellan 2011- januari 2013, samt ett hörandebrev har skickats i april 2013. Under inspektionerna och möten har bl.a. dygns- och veckovila diskuterats och att samma bristfälligheter konstaterats upprepade gånger (K5). ÅLR har dock framfört att bristfälligheterna har åtgärdats och att det även kunde ske med ändring av tidtabeller och inte enbart med anställande av mer personal. En större ändring av skärgårdstrafikens turlistor skedde 1.1.2013 med personalminskning som följd (S7). Vissa fartygs rutter ändrades och vissa fartyg ersattes av andra (S8). ÅLR har bl.a. konstaterat att det finns en laglig grund att säga upp personal och att arbetstagare kan riskera uppsägning enligt turordningsregler (S7). Även Wahlsberg har kontaktats med brev (S8) och erbjudits en befattning som styrman på fartyget Knipan. Vilotidernas säkerställande har tagits upp i brev daterat 27.12.2012 som sänts till samtliga fartygs befälhavare med en uppmaning om att följa vissa rutiner

(S9).

Att vilotidsproblemen skulle ha fortgått efter 1.1.2013 har inte utretts av Wahlsberg.

Vittnet Karlsson, sjötrafikchef för landskapet, har berättat att hans arbetsuppgifter bestått just av frågor kring personalminskningen. Vid den tiden hade man uppgjort en handling för var och en av de anställda sjömännen, så även för Wahlsberg (S13). Av handlingen framgår att Wahlsbergs turordningsplats är 9/11 och att han erbjudits en omplacering som linfärjeförare i Seglinge, alternativt en engångs omställningsersättning och att svar önskades senast inom september månad 2013. Vittnet har berättat att samma befattning även erbjöds en annan anställd men att denna inte heller accepterade den platsen. Av mötesprotokoll (S14) mellan Wahlsberg och ÅLR:s sjötrafikchef framgår bl.a. att Wahlsberg valt att säga upp sig så att anställningsförhållandet skulle upphöra 17.4.2014. Man konstaterade redan vid detta möte att Wahlsberg således hade möjlighet att söka det altemneringsvikariat som var inplanerat på fartyget Alfågeln 21.4-30.9.2014. Kari Metsos aktuella altemneringsledighet varade från 21.4.2014 till 14.9.2014 (S10). Wahlsbergs uppsägning framgår även av ÅLR:s beslut, varav framgår att behovet av styrmän minskat med fem platser då Skarven 1.10.2013 började skötas på entreprenad (S12).

Vittnet Karlsson har ytterligare berättat att varje fartyg hade vissa specifika bemanningskrav och att fartygens turlistor styrde hur många vakter vart och ett fartyg krävde. Under privatiseringsreformen minskade man från dryga 100 st anställda till noll. Man hade ett överskott av styrmän redan då Skarven blev driftsprivatiserad och den stora ändringen av turlistorna ledde till att vakterna minskade rejält. Under semestertider krävdes många vikarier men under lågsäsong kunde vissa fartyg köras med färre vakter. Att räkna ut procenten vikarier är omöjligt då det varierar mellan varje dag och beror på ordinarie anställdas semestrar, sjukdom och kurser. Varenda en av skärgårdsfärjorna hade alltid ordinarie, namngivna styrmän och befälhavare, vilket Karlsson även uppgjort en uppställning av (S11). Ingen innehade flera ordinarie befattningar samtidigt. Därtill krävdes många vikarier, t.ex. för sjukskrivna ordinarie anställda vars befattningar inte kunde bjudas ut tillsvidare. Ju färre skärgårdsfärjorna blev, desto mer pusslande krävdes det av personalenheten att få alla anställda sysselsatta så gott det gick, särskilt de ordinarie anställda. Man erbjöd även sjöfolket lämpliga befattningar på land. Något behov av nyanställningar har inte funnits och man hade ändå blivit tvungen att säga upp dem till följd av privatiseringarna inom kort.

Tingsrätten anser att antalet visstidsavtal (5 st) för en period av 8 månader för Wahlsbergs del inte i sig visar att arbetsgivarens behov av arbetskraft skulle ha varit permanent. Helheten av samtliga inlämnade avtal som gällt andra personer (K1-4, K6-8, S15, S17-19) visar

visserligen att ÅLR haft ett behov av arbetskraft, men med beaktande av den drastiska minskning av personal till följd av privatiseringen som var nära anstående och i allas vetskap, kan tingsrätten inte anse att behovet var permanent. Det hade inte varit motiverat att anställa Wahlsberg som ordinarie bara för att säga upp honom inom kort. Detta jämfört med HD 2015:64 gällande en omändring av restaurangverksamhet, där varken en tidtabell eller en uppskattning om den funnits och man inte kunde sannolikt förutspå att arbetstagarens arbetsuppgifter skulle minska. HD gav i det fallet arbetstagaren rätt.

Således anses inte Wahlsbergs visstidsavtal gälla tillsvidare och därmed har han inte rätt till yrkad lön eller ersättning. Således ska inte heller arbetslöshetskassans eller sysselsättningsfondens utbetalade ersättningar beaktas och inget ska utgå till sistnämnda. De tidsbundna avtalen har inte krävt någon skild uppsägning från någongdera part.

Omplacerings- eller återanställningsskyldighet?

Wahlsberg har framfört att ÅLR borde ha erbjudit honom ytterligare vikariat efter att hans sista arbetsavtal löpt ut. Han har bl.a. ansett att sådana vikariat som andra vikarier erbjudits, borde ha erbjudits honom.

Enligt vittnet **Bergman** kontaktades alltid en anställd då ett nytt avtal skulle ingås eller då ett tidigare avtal skulle förlängas. Bergman hade uppfattat att Wahlsberg inte längre var intresserad av jobb efter att han erbjudits några tidsbundna.

Tingsrätten kan konstatera att en arbetsgivare inte har dylika skyldigheter efter att arbetsavtal på viss tid upphört, utan dessa skyldigheter bl.a. uppkommer som följd av uppsägning enligt 7 och 8 kap. sjöarbetsavtalslagen. Tingsrätten anser inte att nu aktuella fall är jämförbart med det fall (HD 2017:55) där en arbetstagare p.g.a. bristande behörighet inte fått annat än tidsbundna avtal under en period på 8 år och man ansåg att arbetsgivaren borde ha ansett dennas anställningsförhållande motsvara en tillsvidareanställning och således hade även en omplacerings- och återanställningsskyldighet uppstått hos arbetsgivaren.

Således har inte ÅLR haft någon skyldighet att erbjuda Wahlsberg några ytterligare vikariat och det spelar ingen roll för denna bedömning huruvida någon annan fått ett vikariat i alla fall. Det spelar därmed inte heller någon roll huruvida Wahlsberg varit villig eller ovillig att ta emot det som visserligen ändå medgetts att har erbjudits i form av några enstaka dagar, vilket Wahlsberg avböjt.

Rättegångskostnader

Käranden Wahlsberg har förlorat målet, varför han i enlighet med huvudregeln såsom framgår av rättegångsbalkens 21 kap. 1 § är skyldig att erlägga ersättning för Ålands landskapsregerings skäligen

rättegångskostnader.

Tingsrätten har bedömt att det av käranden till beloppet medgivna arvodet om 11.000 euro exklusive mervärdesskatt är skäligt.

Domslut

Samtliga Wahlsbergs yrkanden förkastas. Sysselsättningsfondens yrkande förkastas likaså.

Käranden Björn Wahlsberg åläggs att i ersättning för Ålands landskapsregerings rättegångskostnader erlägga 11.000 euro jämte ränta enligt 4 § 1 mom. räntelagen från det att en månad förflutit från givandet av denna dom.

Lagrum

Ovan i domskälen angivna.

Ändringssökande

Ändring får sökas genom missnöje och besvär.

Björn Wahlsberg har 5.9.2019, genom biträdet JuK Marcus Måtar anmält missnöje med domen i dess helhet.

Tingsdomare

Pia Jacobsson

3.10.2019 Inkom besvärsskrift.

18.10.2019 Handlingarna till Åbo hovrätt.

Åbo hovrätt

Dom

Nr 107

Given
12.2.2021

Diariernr
S 19/48

Överklagat avgörande

Ålands tingsrätt 22.10.2018 nr 1366
(bilaga)

Ärende

Tvist om arbetsförhållande

Ändringssökande

Johnny Haglund

Motpart

Ålands landskapsregering

Att höras

Offentliga och privata sektorns arbetslöshetskassa
Syssestänningssonden

Yrkanden i hovrätten

Besvär

Haglund har yrkat att tingsrättens dom upphävs och att käromålet bifalls, det vill säga att hovrätten fastställer

1. att det inte funnits grundad anledning till Haglunds tidsbundna arbetsavtal under tiden maj 2013 till 26.1.2016,
2. att Haglunds arbetsavtal ska anses ha gällt tillsvidare och
3. att arbetsförhållandet har bringats upphöra på ett olagligt sätt vid två tillfällen 21.10.2014 och 26.1.2016, samt

att hovrätten ålägger Ålands landskapsregering att till honom erlægga följande belopp:

- lön för två månaders uppsägningstid 9.264 euro jämte ränta från och med 21.10.2014 och lön för två månaders uppsägningstid 9.264 euro jämte ränta från och med 26.1.2016,
- ersättning för ogrundad uppsägning av arbetsavtalet 21.10.2014 och 26.1.2016 motsvarande 12 månaders lön á 4.632 euro per månad, sammanlagt 55.548 euro

jämte ränta på hälften av beloppet från 21.10.2014 och på hälften av beloppet från 26.1.2016,

- ersättning för obetalt ålderstillägg för 12 månader à 195 euro per månad, sammanlagt 2.358 euro jämte ränta från och med 14.9.2016 samt
- ersättning enligt 8 kapitlet 5 § 2 momentet i lagen om sjöarbetsavtal (756/2011) motsvarande en månadslön om 4.632 euro jämte ränta från och med 26.1.2016.

Vidare har Haglund yrkat att Ålands landskapsregering åläggs att ersätta hans rättegångskostnader i saken jämte ränta. I vilket fall som helst ska landskapsregeringens yrkande på ersättning för sina rättegångskostnader i tingsrätten förkastas eller den utdömda ersättningen sänkas.

Ålands landskapsregering har inte haft grundad anledning att ett stort antal gånger under tiden maj 2013 till slutet av januari 2016 anställa Haglund på viss tid som befälhavare med enstaka inbrott som överstyrman. Arbetsgivarens behov av arbetskraft har varit permanent och stadigvarande. Därmed har Haglunds arbetsförhållande som befälhavare på viss tid övergått till att gälla tillsvidare. I vilket fall som helst har Haglund flera gånger tillåtits fortsätta tjänstgöra utan avtal varmed en tyst förlängning av hans arbetsavtal har ägt rum.

Arbetsförhållandet har 26.1.2016 avslutats utan laga grund och utan iakttagande av uppsägningstid. Sekundärt har arbetsförhållandet avslutats två gånger, 21.10.2014 och 26.1.2016, utan laga grund och utan iakttagande av uppsägningstid.

Ålands landskapsregering har som arbetsgivare missbrukat rätten att använda sig av visstidsavtal i sin verksamhet. Agerandet har varit synnerligen klandervärt emedan arbetsgivaren borde ha känt till reglerna och rättat sig efter dem. Haglund har sedan början av februari 2016 varit huvudsakligen arbetslös.

I slutet av oktober 2014 hade Haglund varit anställd i över ett år varmed han borde ha haft en uppsägningstid på två månader. I samband med att Haglunds arbetsförhållande avslutades i oktober 2014 hade inte någon omplaceringsutredning gjorts. Han hade gått miste om kvalifikationsmånader för ålderstillägg, vilket han skulle ha varit berättigad till från och med februari 2015.

Ifall Haglund hade behandlats som en ordinarie anställd som sagts upp under vårvintern 2016 skulle han ha varit berättigad till en månadslön jämte fasta tillägg till följd av driftsprivatiseringen till ett utländskt rederi.

Beträffande rättegångskostnaderna har Haglund i tingsrätten vunnit målet vad gäller utbildningskostnaderna. Han har haft grundad orsak till rättegång eftersom arbetsavtalen har varit bristfälliga och hans arbetsförhållanden med Ålands landskapsregering under alla omständigheter har varit oklara. Landskapsregeringens rättegångskostnadsyrkande i tingsrätten har varit oskäligt.

Bemötande

Ålands landskapsregering har yrkat att besvären förkastas och att Haglund åläggs att ersätta dess rättegångskostnader även i hovrätten jämte ränta.

Besvären är ogrundade.

Ålands landskapsregering har haft grundad anledning att ingå samtliga arbetsavtal på viss tid med Haglund. Det har varit fråga om situationer då Ålands landskapsregering som arbetsgivare vid ingången av anställningen har vetat att behovet av arbetskraft endast finns en begränsad tid och på grund av en specifik orsak.

Ålands landskapsregering har inte haft ett permanent behov av befälhavare eller styrmän utöver de som redan varit tillsvidareanställda. Till följd av driftsprivatiseringarna under åren 2013-2016 minskade behovet av arbetskraft kontinuerligt ombord på landskapsregeringens fartyg inom skärgårdstrafiken för att i februari 2016 upphöra helt.

De tidsbundna arbetsavtalen har inte omvandlats till en eller flera tillsvidareanställningar utan arbetsförhållandet har upphört när avtalstiden löpt ut.

Det har inte skett någon tyst förlängning av Haglunds arbetsavtal. Haglund har varit medveten om att arbetsgivarens avsikt inte har varit att fortsätta arbetsavtalen på tillsvidarebasis. Han har inte vid flera tillfällen tjänstgjort utan avtal.

Landskapsregeringen har inte haft en skyldighet att omplacera Haglund i oktober 2014 men har trots detta i praktiken utrett omplaceringsmöjligheterna.

Landskapsregeringen har inte haft någon laglig skyldighet att betala ersättning för ålderstillägg.

Haglund har inte sagts upp av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker och han är således inte berättigad till ersättning enligt 8 kapitlet 5 § 2 momentet i lagen om sjöarbetsavtal (756/2011).

Eftersom det från och med januari 2015 stod klart att en utländsk entreprenör skulle överta driften av skärgårdstrafiken på Södra linjen var det inte aktuellt med övergång av arbetstagare.

Haglund har inte varit arbetslös sedan påsken 2016. Han har med beaktande av sin ålder, utbildning och erfarenhet goda förutsättningar att hitta arbete.

I varje fall har Haglund inte som tillsvidareanställd blivit uppsagd två gånger och kan därmed inte vara berättigad till dubbla ersättningar.

Haglund har inte framställt krav på ersättning för ogrundat upphävande 30 dagar före 21.10.2014 eller före 26.1.2016 varmed ränteyrkandet bestrids.

Arbetsavtalen har inte varit bristfälliga på ett sådant sätt som skulle ha påverkat fördelningen av rättegångskostnaderna.

Utlåtanden

Sysselsättningsfonden har yrkat att Ålands landskapsregering åläggs att till fonden betala dess andel i enlighet med 12 kapitlet 3 § 1 momentet 1 punkten i

lagen om sjöarbetsavtal jämte ränta.

Offentliga och privata sektorns arbetslöshetskassa har anført att kassan till Haglund har utbetalat inkomstrelaterad dagpenning för perioderna 10.11.2014-30.4.2015, 2.2.2016-31.3.2016 och 10.11.2016-31.1.2017.

Bevisning i hovrätten

Hovrätten har tagit emot samma skriftliga bevisning som tingsrätten med undantag av översynslista från år 2017 (bevis K5) och fem betalningsanmälningar från offentliga och privata sektorns arbetslöshetskassa (bevis K6). Hovrätten har hört Haglund i bevissyfte samt vittnena Johan Alec Ramsland och Erik-Anders Albert Karlsson. Med stöd av 17 kapitlet 24 § 2 momentet i rättegångsbalken har hovrätten även tagit emot bandupptagningarna av förhöret med vittnet Bo David Karlsson i tingsrätten emedan Karlsson avlidit.

Hovrättens avgörande

Motivering

1. Bakgrund och frågeställning

Det är ostridigt att Haglund under tiden maj 2013 till slutet av januari 2016 har varit visstidsanställd inom den av Ålands landskapsregering bedrivna skärgårds-trafiken. Av hans sjötjänstutdrag (bevis K2) framgår att han huvudsakligen varit anställd som befälhavare men även tidvis som överstyrman. Enligt sjötjänstutdraget har han under ifrågavarande period tjänstgjort på fartygen M/S Grisslan, M/S Alfågeln, M/S Ejdern och M/S Gudingen. Han har ingått ett flertal tidsbundna avtal med Ålands landskapsregering. De av Haglund och Ålands landskapsregering som skriftliga bevis inlämnade avtalen skiljer sig till vissa delar från varandra. Detta gäller bland annat antalet avtal, vissa datum och förlängningar av avtalen. Diskrepanserna beror enligt hovrättens uppfattning bland annat på att arbetsgivaren har antecknat förlängningarna i Haglunds avtal endast i sina exemplar medan Haglund har fått nya avtal. Hovrätten har numrerat Haglunds avtal under ifrågavarande period enligt följande (bevis K1 och S1):

1. Avtal undertecknat 3.5.2013 för perioden 27.5.2013-4.8.2013 med befattningen befälhavare på M/S Grisslan. Som orsak för visstidsavtalet har angetts "Bemanning av Grisslan".
2. Avtal undertecknat 16.5.2013 för perioden 27.5.2013-31.5.2013 med befattningen befälhavare på M/S Grisslan. Som orsak för visstidsavtalet har angetts "Säsonganställning".
3. Avtal undertecknat 16.5.2013 för perioden 16.6.2013 enligt arbetsgivarens avtal och 17.6.2013 enligt Haglunds avtal fram till 4.8.2013 med befattningen befälhavare på M/S Grisslan. Som orsak för visstidsavtalet har angetts "Säsonganställning". Avtalet har i arbetsgivarens exemplar 1.8.2013 förlängts till och med 23.8.2013. Haglunds exemplar saknar motsvarande anteckning.

4. Avtal undertecknat 4.7.2013 för perioden 1.7.2013-6.7.2013 med befattningen styrman på M/S Alfågeln. Ingen orsak för visstidsavtal har angetts på avtalet.
5. Avtal undertecknat 22.8.2013 för perioden 9.9.2013-13.9.2013 med befattningen befälhavare på M/S Grisslan. Som orsak för visstidsavtalet har angetts "Säsonganställning".
6. Avtal undertecknat 20.9.2013 för perioden 23.9.2013-26.9.2013 med befattningen styrman på M/S Alfågeln. Som orsak för visstidsavtalet har angetts "vik. E-A Karlsson".
7. Avtal undertecknat 22.8.2013 för perioden 30.9.2013-4.10.2013 med befattningen befälhavare på M/S Grisslan. Som orsak för visstidsavtalet har angetts "Säsonganställning".
8. Avtal undertecknat 8.10.2013 för perioden 21.10.2013-25.10.2013 med befattningen befälhavare på M/S Grisslan. Som orsak för visstidsavtalet har angetts "Säsonganställning".
9. Avtal undertecknat 6.11.2013 för perioden 11.11.2013-15.11.2013 med befattningen befälhavare på M/S Grisslan. Som orsak för visstidsavtalet har angetts "Säsonganställning p.g.a. Grisslan i trafik på tvärgående linjen".
10. Avtal undertecknat 21.11.2013 för perioden 2.12.2013-6.12.2013 med befattningen befälhavare på M/S Grisslan. Som orsak för visstidsavtalet har angetts "Säsonganställning p.g.a. Grisslan i trafik på tvärgående linjen".
11. Avtal undertecknat 11.12.2013 för 13.12.2013 med befattningen befälhavare på M/S Grisslan. Som orsak för visstidsavtalet har angetts "Säsonganställning p.g.a. Grisslan i trafik på tvärgående linjen".
12. Avtal undertecknat 27.1.2014 för perioden 1.2.2014-16.2.2014 (som framgår av arbetsgivarens exemplar) eller för perioden 30.1.2014-14.2.2014 (som framgår av Haglunds exemplar) med befattningen befälhavare på M/S Grisslan. Som orsak för visstidsavtalet har angetts "Extra personal p.g.a. översyner".
13. Avtal undertecknat 27.2.2014 ursprungligen för perioden 28.2.2014-14.3.2014 med befattningen befälhavare på M/S Grisslan. Avtalet har av arbetsgivaren för hand korrigerats till att gälla redan från 21.2.2014. Detta avtal har förlängts sammanlagt fyra gånger fram till 18.10.2014. Som orsak för visstidsavtalet har angetts "Extra personal p.g.a. översyner" och "enl. turlista och schema". Haglunds avtal består till denna del av fem stycken separata avtal.
14. Avtal undertecknat 26.2.2015 för perioden 2.3.2015-22.3.2015 med befattningen befälhavare på M/S Grisslan. Som orsak för visstidsavtalet har angetts "Extra personal p.g.a. översyner".
15. Avtal undertecknat 13.4.2015 för 20.4.2015 med befattningen överstyrman

på M/S Ejdern. Som orsak för visstidsavtalet har angetts ”Extra p.g.a. trafik på södra linjen”.

16. Avtal undertecknat 21.4.2015 för perioden 23.4.2015-25.4.2015 med befattningen överstyrman på M/S Ejdern. Som orsak för visstidsavtalet har angetts ”Extra p.g.a. trafik på södra linjen”.
17. Avtal undertecknat 19.5.2015 för perioden 24.5.2015-31.5.2015 med befattningen överstyrman på M/S Ejdern. Som orsak för visstidsavtalet har angetts ”Extra insatt styrman”.
18. Avtal undertecknat 19.5.2015 för perioden 1.6.2015-4.6.2015 med befattningen befälhavare på M/S Grisslan. Som orsak för visstidsavtalet har angetts ”Trafik på tvärgående p.g.a. översyner”. I arbetsgivarens exemplar av avtalet har antecknats en förlängning till 5.6.2014.
19. Avtal undertecknat 2.6.2015 för perioden 6.6.2015-6.8.2015 med befattningen befälhavare på M/S Ejdern. Som orsak för visstidsavtalet har angetts ”Säsonganställning p.g.a. sommarturlista med trafik på södra linjen”.
20. Avtal undertecknat 5.8.2015 för perioden 7.8.2015-10.8.2015 med befattningen befälhavare på M/S Gudingen. Som orsak för visstidsavtalet har angetts ”vik. Ove Eriksson 9-10.8”.
21. Avtal undertecknat 11.8.2015 för perioden 11.8.2015-13.10.2015 med befattningen befälhavare på M/S Gudingen. Som orsak för visstidsavtalet har angetts ”vik. Kaj Knuts”. I arbetsgivarens exemplar av avtalet har antecknats en förlängning för perioden 14.10.2015-23.10.2015.
22. Avtal undertecknat 14.10.2015 för perioden 24.10.2015-13.11.2015 med befattningen befälhavare på M/S Gudingen. Som orsak för visstidsavtalet har angetts ”vik. Kaj Knuts”. Avtalet har förlängts tre gånger från 14.11.2015 till 26.1.2016 och för datumet 8.12. har som visstidsavtalets orsak angetts ”Ejdern 8.12. p.g.a. provkörning”. Haglunds avtal består till denna del av fyra separata avtal.

Frågan i hovrätten gäller huruvida Ålands landskapsregering har haft grundad anledning att ingå vart och ett av de tidsbundna avtalen med Haglund och även huruvida arbetsgivarens behov av arbetskraft har varit permanent. I fall Haglunds avtal på basis av denna bedömning eller på grund av tyst förlängning ska anses ha gällt tillsvidare är det även fråga om vilka ersättningar Haglund är berättigad till.

2. Haglunds tidsbundna avtal

2.1. Grundad anledning

Hovrätten tar först ställning till huruvida det har förelegat grundad anledning för varje enskilt avtal som ingåtts för viss tid med Haglund under perioden 27.5.2013-26.1.2016. Avtalen är grupperade enligt angiven grund. Bevisbördan

för att grundad anledning till vart och ett av de tidsbundna avtalen har funnits och att behovet av arbetskraft inte har varit permanent åligger arbetsgivaren Ålands landskapsregering.

Enligt 1 kapitlet 4 § 1 momentet i lagen om sjöarbetsavtal gäller ett arbetsavtal tills vidare, om det inte av grundad anledning har ingåtts för viss tid. Ett arbetsavtal som på initiativ av arbetsgivaren utan grundad anledning har ingåtts för viss tid ska anses gälla tills vidare. Enligt 2 momentet är det inte tillåtet att upprepat använda arbetsavtal för viss tid när antalet visstidsavtal eller den sammanlagda avtalstiden eller den helhet som avtalen bildar visar att arbetsgivarens behov av arbetskraft är permanent.

Av förarbetena till nämnda lagrum (RP 174/2010 rd, s. 45) framgår att bestämmelserna om avtalstid motsvarar arbetsavtalslagens bestämmelser. Grunder för arbetsavtal för viss tid kan vara till exempel arbetets art, vikariat, praktik eller annan därmed jämförbar omständighet eller någon annan med företagets verksamhet eller med det arbete som ska utföras förknippad anledning. Avtal för viss tid kan även ingås om säsongbetonade arbeten. Avtal för viss tid kan ingås med en vikarie för den tid den ordinarie arbetstagaren är borta. Vikariat ska kunna specificeras fast vikarien inte behöver utföra den tillfälligt frånvarande arbetstagarens arbetsuppgifter. Arbetsuppgifterna kan omfördelas med olika interna vikariearrangemang.

I rättslitteraturen konstateras att ett tidsbundet arbetsavtal kan ingås enbart om det är fråga om arbete som arbetsgivaren inte ständigt låter utföra. Vid ingåendet av avtalet bör det stå klart att det inte längre finns arbete att erbjuda efter att det tidsbundna avtalet har löpt ut. Den grundade anledningen bör finnas vid ingåendet av arbetsavtalet och arbetstagaren måste även ha kännedom om den grundade anledningen. I sig är det möjligt att ingå tidsbundna avtal om arbetsgivaren kan visa att det föreligger vilken som helst objektiv grund som hör ihop med arbetet eller med arbetsgivarens verksamhet. Om arbetsgivaren däremot har ett permanent behov av arbetskraft kan ett tidsbundet arbetsavtal inte ingås. (Paanetoja, Jaana, Työoikeus tutuksi – käsikirja, 2019, s. 40).

2.1.1. Avtal 1 (bemanning)

Bevisning

Det första avtalet (bevis K1) har undertecknats 3.5.2013 för perioden 27.5.2013-4.8.2013 då Haglund varit anställd med befattningen befälhavare på M/S Grisslan. Som orsak för visstidsavtal har angetts ”Bemanning av Grisslan”.

Det är ostridigt att M/S Grisslan inte hade ordinarie besättning och enligt Ålands landskapsregering förelåg inte ett behov till detta emedan fartyget år 2013 endast trafikerade enligt ordinarie turlista under mellan- och högsäsong samt under övriga år endast under högsäsong.

Vittnet Bo Karlsson som fungerat som sjötrafikchef för Ålands landskapsregering under aktuell tidsperiod har berättat att han tror att arbetsgivaren hade utgått från att Haglund skulle arbeta under hela perioden men sedan insett att det skulle finnas en paus i arbetet två veckor i juni, varvid man i stället hade ingått två

kortare avtal (avtal 2 och avtal 3). Detta motsvarade verkligheten bättre eftersom Haglund var säsonganställd. Orsaken till visstidsavtalet, "Bemanning av Grisslan", har Bo Karlsson inte tagit ställning till, men däremot anfört att Haglund aldrig hade jobbat enligt avtalet utan det hade ersatts av de två följande avtalen, vilka undertecknats 16.5.2013.

Hovrättens bedömning

Bemanning av ett fartyg är en grundläggande förutsättning för att ett fartyg ska kunna framföras i sjötrafik och utgör ingen grundad anledning för ingående av visstidsavtal. Även om M/S Grisslan var ett reservfartyg som inte var avsett att trafikera året runt har det trots detta trafikerat upprepade gånger under år 2013, från början av februari till mitten av oktober år 2014 samt tidvis även under år 2015 (bevis K1 och S1). Oavsett enligt vilket avtal Haglund i verkligheten tjänstgjort har arbetsgivaren ingått ett visstidsavtal utan att grundad anledning till visstidsanställning har förelegat. Det faktum att arbetsgivaren senare påstår att avtalet har ersatts av andra avtal ändrar inte på arbetsgivarens otillbörliga förfarande.

2.1.2. Avtal 2-3, 5, 7-11 och 19 (säsonganställningar)

Bevisning

I avtalen 2-3, 5 och 7-8 har som visstidsavtalens orsak angetts "Säsonganställning", i avtalen 9-11 "Säsonganställning p.g.a. Grisslan i trafik på tvärgående linjen" och i avtal 19 "Säsonganställning p.g.a. sommarturlista med trafik på södra linjen".

Enligt arbetsgivarens representant Bo Karlsson hade avtal 1 ersatts av avtal 2 för perioden 27.5.2013-31.5.2013 och av avtal 3 för perioden 16.6.2013-4.8.2013 jämte förlängningen till 23.8.2013. Orsaken var säsonganställning och förlängningen hade gjorts för att binda ihop avtalen.

I avtal 5 för perioden 9.9.2013-13.9.2013 hade det enligt Bo Karlsson varit fråga om säsonganställning eftersom M/S Ejdern fortsättningsvis hade kört säsongtrafik och M/S Grisslan hade ersatt M/S Ejdern. Vad gäller avtal 7 för perioden 30.9.2013-4.10.2013 hade säsonganställningen tagit slut samma dag som arbetet började men Haglund hade fått fortsätta hela arbetspasset till slut.

Orsaken till tidsbundenhet i avtal 8 för perioden 21.10.2013-25.10.2013 hade varit att två fartyg var på översyn, varvid M/S Ejdern hade ersatt ett av dessa och M/S Grisslan hade ersatt M/S Ejdern.

I avtal 9 för perioden 11.11.2013-15.11.2013 var den angivna anledningen "säsonganställning" enligt Bo Karlsson inte korrekt utan fråga var om översyn eftersom M/S Grisslan hade ersatt M/S Ejdern under denna period och det inte utgjorde säsonganställning. Även i avtal 10 för perioden 2.12.2013-6.12.2013 hade fråga varit om att M/S Ejdern var på översyn och ersattes av M/S Grisslan på tvärgående linjen.

Orsaken till avtal 11 för 13.12.2013 hade enligt Bo Karlsson varit att Fredrik

Fagerlund varit ledig en dag av någon orsak. Enligt schemat skulle han ha tjänstgjort men Haglund hade arbetat den här dagen i stället. M/S Grisslan borde rimligtvis ha varit reservfärja under den här tiden men Bo Karlsson har inte kunnat bekräfta detta säkert.

Anledningen till visstidsavtalet 19 för perioden 6.6.2015-6.8.2015 var enligt Bo Karlsson att det på grund av att M/S Ejdern flyttades till en annan linje behövdes ytterligare en befälhavare eftersom turlistan var annorlunda.

Enligt Bo Karlssons uppfattning innebar en säsonganställning att ett fartyg var i trafik endast under en del av året. År 2013 hade säsonganställningen undantagsvis pågått ända till och med 30.9.2013. Begreppet säsonganställning hade kanske inte alla gånger använts så som han själv skulle ha använt det.

Hovrättens bedömning

Enligt förarbetena till lagen om sjöarbetsavtal (RP 174/2010 rd, s. 45) och arbetsavtalslagen (RP 157/2000 s. 64) kan avtal för viss tid ingås då det är fråga om säsongbetonat arbete. Ett arbete betraktas som säsongbetonat om det utförs endast under en viss tid av året eller om arbetsmängden väsentligt ökar under vissa förutsebara tidsperioder. Arbetet ska också betraktas som säsongbetonat om behovet av tillfällig arbetskraft endast är kortvarigt. Om arbetsgivaren däremot upprepade gånger låter utföra arbete under till exempel nio till tio månader om året, kan arbetet inte anses vara säsongbetonat.

Det är med Bo Karlssons vittnesmål utrett att högsäsongen fortgick cirka sex till sju veckor per år och vanligtvis inleddes veckan före midsommar och avslutades första veckan i augusti. Lågsäsongen inleddes i början av oktober och fortsatte till slutet av april. Resterande tid utgjorde mellansäsong som även kallades höst- och vårturlista. Bo Karlssons tolkning av säsonganställningens innebörd motsvarar inte det som avses med säsonganställning i förarbetena.

Haglunds säsonganställningar har bortsett från några kortare uppehåll och två tidsbundna avtal som ingåtts på andra grunder under samma period gällt under tiden 27.5.2013-13.12.2013, det vill säga under en cirka sex månader lång period. Av dessa avtal har enbart avtal 3 för perioden 16.6.2013-4.8.2013 jämte förlängningen till 23.8.2013 infallit under den egentliga högsäsongen, medan resterande avtal har gällt arbete utanför högsäsong. Det har sålunda av den av arbetsgivaren uppgivna orsaken inte förelegat grundad anledning att anställa Haglund på visstidsbasis.

Av Bo Karlssons vittnesmål framgår vidare att den av arbetsgivaren uppgivna orsaken inte heller alltid motsvarat det som framgår av de skriftliga arbetsavtalen och att han även själv ansett att säsonganställning som orsak till visstidsavtal inte alltid använts på ett korrekt sätt. Från och med 9.9.2013 till 6.12.2013, det vill säga under en cirka tre månader lång period, har Haglund utanför högsäsongen dessutom arbetat enligt ett regelbundet arbetsschema trots att det skett med separata avtal.

Ovanstående tyder på att den verkliga anledningen till avtalen inte har varit ar-

bete där behovet av tillfällig arbetskraft endast varit kortvarigt. Tvärtom indikerar den helhet avtalen bildar och det att man varit i behov av säsonganställda även utanför egentlig högsäsong på att behovet av arbetskraft har varit bestående. Arbetsgivaren har inte visat att arbetsmängden väsentligt skulle ha ökat under alla de tidsperioder som Haglund varit säsonganställd. Den grundade anledningen bör finnas redan vid ingåendet av visstidsavtalet och även arbetstagararen måste ha kännedom om på vilken grund han eller hon har ett tidsbundet avtal. Grundad anledning har således saknats i varje fall för de avtal som fallit utanför högsäsongen, det vill säga första gången från och med ingåendet av avtal 2 som undertecknats 16.5.2013.

2.1.3. Avtal 4 (orsak inte angiven)

Bevisning

Av avtal 4 för perioden 1.7.2013-6.7.2013 framgår ingen orsak för tidsbundenhet. Arbetsgivarens representant Bo Karlsson har anfört att han vid denna tidpunkt var på semester men att det hade varit ett riktigt kaos då M/S Grisslan hade havererat. Orsaken till det tidsbundna avtalet var att M/S Alfägeln trafik på grund av haveriet hade utökats och det hade behövts fler styrmän ombord.

Haglund har berättat liknande om omständigheterna vid denna tidpunkt, men betonat att han inte vikarierade någon, utan tjänstgjorde för att det uppstod ett behov av mera arbetskraft.

Hovrättens bedömning

Det ska finnas en grundad anledning för varje enskilt avtal som ingås för viss tid. Den omständigheten att arbetsgivaren har haft en hektisk tid under semesterperioden har inte berättigat till att frånga det formella kravet på visstidsavtalets utformning. Arbetsgivaren har haft skyldighet att informera arbetstagararen om den grundade anledningen till visstidsavtal sålunda att orsaken även i efterhand ska kunna bekräftas. Denna skyldighet har arbetsgivaren försummat.

2.1.4. Avtal 12-14 och avtal 18 (översyner och enligt turlista och schema)

Bevisning

I avtalen 12-14 och 18 har som grundad anledning angetts "Extra personal p.g.a. översyner", "15.3-3.8 enl. turlista och schema" och "Trafik på tvärgående p.g.a. översyner".

Avtal 12 har enligt arbetsgivarens exemplar gällt för perioden 1.2.2014-16.2.2014 och enligt Haglunds exemplar för perioden 30.1.2014-14.2.2014. Haglund har varit anställd som "Extra personal p.g.a. översyner" eftersom M/S Grisslan skulle ersätta M/S Ejdern som var på dock. På grund av tekniska problem hade M/S Grisslan inte kunnat tas i trafik. Haglund har berättat att han redan varit ombord och gjort i ordning för avfärd då problemen hade uppdagats. Han hade stannat kvar ombord och övervakat dockningen. Enligt arbetsgivarens representant Bo Karlsson hade Haglund arbetat med någon form av pappersarbete eftersom han enligt arbetstidsjournalen arbetat åtta timmar per dag.

Enligt avtal 13 för perioden 21.2.2014-14.3.2014 jämte fyra förlängningar fram till 18.10.2014 har Haglund tjänstgjort både som "Extra personal p.g.a. översyner" och "enligt turlista och schema". På basis av det som framgår av avtalet har anställningen för tiden 15.3.2014-3.8.2014 ingåtts på den senare grunden.

Bo Karlsson har anfört att den första perioden av avtalet 21.2.2014-14.3.2014 gällde översyner medan den första förlängningen 15.3-3.8.2014 hängde ihop med den handskrivna texten på avtalet. Det hade funnits sysselsättning med översyner fortsättningsvis på vårsidan så att man hade kunnat knyta ihop tjänstgöringen med säsongtrafiken på tvärgående linjen under högsäsongen. Eftersom Haglund hade varit intresserad av att arbeta hade man skrivit avtalet direkt till 3.8.2014. Då kunde man även ha skrivit säsonganställning på avtalet. Med "schema" avsågs översynsschemat eller turlistan för säsongtrafiken.

Förlängningen 4.8.2014-8.8.2014 hade enligt Bo Karlsson gjorts för att Haglund inte skulle avsluta tjänstgöringen med en ledig vecka. De resterande två förlängningarna fram till 18.10.2014 hade gällt översyner. Bo Karlsson hade inte kontrollerat vilka fartyg som varit på översyn vid denna tidpunkt men det hade varit fråga om flera fartyg både före och efter högsäsong.

Enligt avtal 14 för perioden 2.3.2015-22.3.2015 hade Haglund tjänstgjort som "extra personal p.g.a. översyner". Enligt Bo Karlsson hade man för att undvika samma problem som året innan då M/S Grisslan hade haft tekniska problem, inlett anställningen redan 2.3.2015 trots att M/S Ejdern som M/S Grisslan skulle vara reservfartyg för skulle på dock först 8.3.2015.

I avtal 18 för perioden 1.6.2015-4.6.2015 med en förlängning till 5.6.2015 har grunden för visstidsanställningen varit "Trafik på tvärgående p.g.a. översyner". Avseende detta avtal har Bo Karlsson anfört att både M/S Vigen och M/S Gudingen hade varit på översyn och M/S Grisslan hade ersatt M/S Ejdern som var reservfartyg. Eftersom man hade tre befälhavare på M/S Gudingen skulle man normalt ha förfarit så att en person följde med på dock medan de två andra skötte M/S Ejdern. Det hade blivit nödvändigt att anställa Haglund emedan en person hade insjuknat, vilket hade varit den egentliga orsaken till Haglunds tjänstgöring.

Haglund har konstaterat att de tidsbundet anställda hade arbetsscheman som arbetsgivaren hade upprättat och enligt vilka de skulle arbeta. Haglund själv hade ett arbetsschema som tidsmässigt sträckte sig längre än själva visstidsavtalen, men trots detta hade arbetsgivaren uppgjort separata avtal eller förlängningar varje gång han inledde sin tjänstgöring. Avtalen under perioden 21.2.2014-18.10.2014 hade gällt översyner som var planerade redan i början av året.

Hovrättens bedömning

Med Haglunds berättelse är det utrett att arbetsgivaren redan på förhand hade uppgjort arbetsscheman enligt vilka den tidsbundna personalen arbetade. Tjänstgöring "enligt turlista och schema" utgör inte en grundad anledning för ett tidsbundet avtal och tyder snarare på att anställningen gäller arbete som ständigt utförs i arbetsgivarens regi. Bo Karlssons antaganden om att arbetet delvis på

våren avsåg översyner och därefter säsonganställning på sommaren går inte att utläsa av avtalet och ter sig som en efterhandsförklaring.

Vad gäller översynerna har det blivit utrett att de flesta av dessa var planerade på årsbasis på förhand, medan enstaka dockningar berodde på oförutsedda haverier. Med Haglunds berättelse är det utrett att Ålands landskapsregering under denna period hade haft åtta fartyg som årligen var på planerade översyner ungefär två veckor per fartyg. Även av Bo Karlssons berättelse har det framkommit att M/S Grisslan utöver högsäsong dessutom trafikerade i genomsnitt 16 veckor per år emedan fartyget fungerade som reservfartyg på grund av översynerna.

Översyner och dockningar som aktualiseras till följd av någon oförutsedd händelse, som exempelvis en olycka, utgör i sig en grundad anledning för ett tidsbundet arbetsavtal för det fall att arbetsgivaren då har ett reellt behov av tillfällig personal. Planerade längre översyner av fartyg är visserligen övergående till sin natur, men inom Ålands landskapsregerings skärgårdstrafik har det varit fråga om årligen återkommande nödvändiga underhållsåtgärder som i genomsnitt sammanlagt har pågått under cirka fyra månaders tid varje år. Dessa översyner utgör sådana sedvanliga åtgärder som redaren måste vidta för att trygga driften av fartygen och medför sålunda inte oväntat eller tillfälligt behov av personal eftersom arbetsgivaren på förhand kunnat ta de planerade översynerna i beaktande då personalbehovet har bedömts. Översynerna har inte utgjort en grundad anledning till ingående av visstidsavtal med Haglund.

2.1.5. Avtal 15-17 (extra)

Bevisning

I avtalen 15-17 har som grundad anledning angetts ”Extra p.g.a. trafik på södra linjen” och ”Extra insatt styrman”. Avtalen har ingåtts för tjänstgöring som överstyrman på M/S Ejdern.

Avtal 15 hade ingåtts för endast en dag 20.4.2015, eftersom Haglund enligt Bo Karlsson hade anställts som vikarie för styrman Törnroos som i sin tur hade vikarierat som befälhavare.

Orsaken till avtalet 16 för perioden 23.4.2015-25.4.2015 var enligt Bo Karlsson att styrman Lindén hade följt med M/S Skiftet på översyn varvid han för denna period behövde en vikarie. Under normala förhållanden följde inte styrmännen med på dockning utan stannade kvar och bemannade det ersättande fartyget.

Visstidsavtal 17 för perioden 24.5.2015-31.5.2015 hade enligt Bo Karlsson följt av att M/S Ejdern hade ersatt M/S Viggen, som var på översyn. Då M/S Ejdern ersatte M/S Viggen på denna linje behövde man enligt kollektivavtalet anställa ytterligare en styrman till M/S Ejdern för en vecka. Därav hade antecknats extra insatt styrman på avtalet.

Hovrättens bedömning

Vikariat i sig utgör en grundad anledning till visstidsavtal vilket för Haglunds

del motsvarar en dag, 20.4.2015 (avtal 15). De orsaker arbetsgivarens representant Bo Karlsson i övrigt har uppgett motsvarar inte det som framgår av avtalen i fråga. Med hans berättelse är det utrett att den verkliga orsaken till visstidsanställning i avtalen 16 och 17 har varit översyn av fartyg. Ovan i avsnitt 2.1.4. har konstaterats att planerad översyn inte utgör en grundad anledning till visstidsanställning. Det har inte framkommit att översynerna under nu ifrågasatt tidpunkt skulle ha varit en följd av haveri eller annan oförutsedd händelse. Avtalen i fråga har dessutom ingåtts för M/S Ejdern som ostridigt endast haft en person anställd på tillsvidarebasis, trots att fartyget varit i ordinarie trafik under hela året. Mot denna bakgrund tyder begreppet "extra" som orsak till visstidsanställning snarare på att arbetsgivaren tillgodosett det ordinarie personalbehovet med ogrundade tillsvidareanställningar. Det har inte funnits en grundad anledning till ingående av visstidsavtalen 16 och 17 med Haglund.

2.1.6. Avtal 6 och 20-22 (vikariat)

I avtalen 6 och 20-22 har som grundad anledning angetts vikariat av olika personer.

Som ovan i avsnitt 2.1.5. har konstaterats är vikariat i sig en grundad anledning för att ingå ett tidsbundet avtal. Arbetsgivaren kan även genom interna arrangemang omfördela arbetsuppgifterna så att den tidsbundna arbetstagaren inte nödvändigtvis sköter den frånvarande arbetstagarens uppgifter. Däremot bör den frånvarande arbetstagarens anställningsförhållande fortgå under den tid frånvaron varar.

Enligt det som framgår av avtal 6 för perioden 23.9.2013-26.9.2013 har Haglund vikarierat Erik-Anders Karlsson som styrman på M/S Alfågeln. Erik-Anders Karlsson har berättat att han mönstrade av 31.8.2013 och därefter inte tjänstgjorde på landskapets färjor före år 2015. Detta framgår även av stämningssökan som bilaga till det som skriftligt bevis åberopade förlikningsavtalet (bevis K3) enligt vilket Erik-Anders Karlssons sista arbetsavtal med Ålands landskapsregering ingicks för tiden 7.9.2012-31.8.2013 då han var vikarie för den alterneringslediga Åke Forss.

Bo Karlsson har bekräftat att Erik-Anders Karlsson var alterneringsledighetsvikarie för Forss. Erik-Anders Karlsson hade varit sjuk under perioden 23.9.2013-29.9.2013 och hans arbetspass hade då delats av Haglund och en annan person.

Erik-Anders Karlssons och Bo Karlssons berättelser avviker från varandra. Emedan Erik-Anders Karlsson väckt talan mot Ålands landskapsregering om olaglig uppsägning 31.8.2013 finns det inte anledning att betvivla riktigheten av hans berättelse. Eftersom Erik-Anders Karlsson inte har haft ett anställningsförhållande i september 2013 då Haglund har uppgett vikariera honom har grund för tidsbundet avtal saknats under perioden 23.9.2013-26.9.2013.

I avtal 20 för perioden 7.8.2015-10.8.2015 hade som visstidsanställningens orsak uppgivits vikariat av Ove Eriksson för perioden 9.8.2015-10.8.2015. Eriksson hade enligt Bo Karlsson arbetat början av passet men sedan av någon anledning varit borta de sista två dagarna. Haglunds avtal hade börjat redan 7.8.2015 för att binda ihop det med hans föregående avtal.

Haglund har uppgivit att förlängningen gjordes för att det fanns ett behov av personal. Eriksson var liksom Haglund en ständig vikarie som vid den ifrågavarande tidpunkten vikarierade en annan arbetstagare.

Det är ostridigt att Haglund tjänstgjort enbart 9.8.2015-10.8.2015. Till den del hans avtal har ingåtts för tiden 7.8.2015-8.8.2015 har det inte varit fråga om vikariat för Ove Eriksson som enligt arbetsgivaren hade tjänstgjort då.

Avtal 21, enligt vilket Haglund vikarierat Kaj Knuts har undertecknats 11.8.2015 för perioden 11.8.2015-13.10.2015. Avtalet har förlängts för perioden 14.10.2015-23.10.2015. Därefter har ett nytt avtal (nr 22) ingåtts för perioden 24.10.2015-13.11.2015, som med direkt påföljande avtal har förlängts tre gånger fram till 26.1.2016, varefter Haglunds tjänstgöring vid landskapsregeringen upphörde. Anställningsförhållandet har således utan avbrott pågått från 11.8.2015 till 26.1.2016. Utöver vikariat av Knuts har som orsak för tidsbundenhet dessutom uppgivits provkörning av M/S Ejdern 8.12.

Enligt Bo Karlsson anställdes Haglund från och med 11.8.2015 i stället för Knuts som hade beviljats tjänstledighet. Orsakerna till förlängningarna hade haft att göra med den stora osäkerheten under den här perioden då upphandlingen låg i marknadsdomstolen och då man var försiktig med att ge tidsbundna avtal som sträckte sig över övergångsdatumet. Vad gäller provkörning av M/S Ejdern har Bo Karlsson inte kunnat ange varför en provkörning behövdes eller varför den inte hade kunnat utföras av ordinarie personal. Han har antagit att det varit något tekniskt problem och att man behövde en besättning för att provköra, varvid Haglund, som förmodligen varit ledig, blivit tillfrågad om han vill arbeta.

Haglund har anfört att Knuts redan i juli 2015 hade beviljats tjänstledighet till januari 2016. Knuts hade fått anställning på ett annat rederi med en provotid som gick ut i december 2015. Oavsett detta var Haglund visstidsanställd.

Vikariat på grund av tjänstledighet är i sig en grundad anledning för visstidsavtal. Av Ålands landskapsregerings beslut (bevis S2) framgår att Knuts 20.7.2015 hade beviljats tjänstledighet för tiden 17.8.2015-31.1.2016. Haglunds tjänstgöring som hans vikarie hade dock inletts redan 11.8.2015 dvs. under en tidpunkt då Knuts ännu inte var tjänstledig. Oavsett Knuts förutsedda tjänstledighet fram till 31.1.2016 hade Haglunds avtal dessutom fortgått endast till 13.10.2015 varefter han hade haft en tio dagars paus i tjänstgöringen efter vilken han återigen återgått till att tjänstgöra som Knuts vikarie med korta visstidsavtal. Arrangemanget tyder på att den angivna grunden för visstidsanställning inte motsvarat den verkliga grunden. Arbetsgivarens osäkerhet vad gäller den framtida verksamheten utgör inte en grundad anledning till visstidsavtal på ovan angivna sätt.

2.1.7. Sammanfattning

Det som arbetsgivarens representant Bo Karlsson har berättat om grunderna för visstidsavtalen har avseende många avtal varit motstridigt med det som framgått av arbetsavtalen eller övrig bevisning i ärendet. Hans berättelse har präglats av antaganden och av vad han har lyckats utreda i efterhand. Diskrepanserna är starka indicier på att det som angetts i avtalet inte alltid har varit den verkliga

grunden till varför Haglund har anställts tidsbundet. På basis av den mottagna bevisningen är det inte styrkt att Ålands landskapsregering har haft grundad anledning för samtliga av de aktuella tidsbundna arbetsavtalen som ingåtts med Haglund.

Härnäst prövar hovrätten även huruvida det funnits ett permanent behov av arbetskraft inom Ålands landskapsregering.

2.2. Permanent behov av arbetskraft

2.2.1. Allmänt om bedömningen

Ålands landskapsregering har anfört att ett permanent behov av personal inte har förelegat och att möjligheterna att anställa Haglund tillsvidare har varit begränsade till följd av den övertalighet av personal som den pågående driftsprivatiseringen medförde och som i slutändan skulle leda till att hela skärgårdstrafiken flyttades över till privata aktörer. Även omorganiseringen av turlistorna 1.1.2013 hade minskat på behovet av personal.

Ålands landskapsregering har ansvarat för den frigående skärgårdstrafiken fram till att även det sista frigående fartyget driftsprivatiserades i februari 2016. Det är sedvanligt inom rederiverksamheten att arbetsavtalen uppgörs per rederi och att arbetet under avtalstiden kan utföras på olika fartyg. Skärgårdstrafiken har dock utgjort en helhet. Med hänsyn till antalet fartyg och linjer samt rederiverksamhetens omfattning bör även behovet av arbetskraft granskas som en helhet i stället för per fartyg eller linje.

Av förarbetena till arbetsavtalslagen (RP 239/2010 rd, s. 3-4) framgår att arbetsgivaren inte med flera på varandra följande visstidsavtal får försöka kringgå det skydd som hänför sig till avtal som gäller tills vidare. Avseende avtalstid framgår att lagen utgår från att ett arbetsavtal får ingås för viss tid om man vid den tidpunkt då avtalet ingås bedömer att sådant arbete som definieras i avtalet inte längre finns att erbjuda efter det att det tidsbegränsade avtalet löpt ut. Det är fråga om en viss uppgiftshelhet eller en tidsbegränsad uppgift varefter det sannolikt inte finns något arbete att erbjuda dvs. behovet av arbetskraft är alltså inte kontinuerligt. Osäkerheten om hur länge ett arbete som erbjuds fortgår är i sig inte en godtagbar orsak att använda visstidsavtal.

Vad gäller flera på varandra följande avtal för viss tid mellan samma parter ska de grunder som utgör villkoret vara allt tyngre ju fler dylika visstidsavtal som ingås mellan parterna. Ju fler på varandra följande visstidsavtal som ingås, desto starkare blir antagandet om att behovet av arbetskraft är permanent. Förutsättningarna för att ingå visstidsavtal ska bedömas utgående från hur bestående behovet av arbetskraft är med tanke på utförandet av de aktuella arbetsuppgifterna. Således ska grundernas tillräcklighet bedömas skilt för varje tidsbegränsat avtal och dessutom också utifrån hur arbetsgivaren använder arbetskraften som helhet för utförande av arbetsuppgifterna i fråga. Huruvida det är tillåtet att upprepat använda visstidsavtal ska bedömas utifrån samma arbetsuppgifter. Som samma arbetsuppgifter betraktas en helhet av uppgifter som arbetstagaren eller flera arbetstagare i fråga har utfört inom ramen för visstidsanställningar. Begreppet samma arbetsuppgifter begränsar sig således inte enbart till de uppgifter som

uttryckligen nämns i arbetsavtalet utan omfattar faktiska etablerade uppgiftshelheter.

Om arbetsgivarens verksamhet i sin helhet eller till vissa delar under en längre tid baserat sig på flera på varandra följande visstidsavtal, tyder detta i allmänhet på att behovet av arbetskraft för uppgifterna i fråga har blivit permanent. Om de tidsbegränsade avtalen dessutom har varit långvariga tyder det för sin del på att antalet arbetstagare som behövs i verksamheten är etablerat.

2.2.2. Om bedömningen i Haglunds situation

Såsom ovan i avsnitt 2.1.2., 2.1.4. och 2.1.5. framgått har det funnits många starka indicier på att arbetsgivaren har haft ett permanent behov av arbetskraft. Arbetsgivarens representant Bo Karlssons förklaringar avseende den grundade anledningen har flera gånger stått i strid med det som framgått av Haglunds arbetsavtal. Antalet tidsbundna avtal har varit över tjugo stycken och avtalstiden har varierat från någon enstaka dag till flera månader.

Av Haglunds tidsbundna avtal under perioden maj 2013 till slutet av januari 2016 och av hans sjötjänstutdrag (bevis K2) kan man utläsa att han med undantag av januari 2014 och från november 2014 till februari 2015 har arbetat varje månad i Ålands landskapsregerings regi inom skärgårdstrafiken. Haglund har under den aktuella perioden i medeltal tjänstgjort närmare 12 dagar per månad, dock så att han vissa månader inte alls har arbetat och vissa månader arbetat mera.

Bo Karlsson som representant för arbetsgivaren har inte utrett antalet tidsbunden personal annorledes än att han anfört att det under sommaren 2013 hade funnits mera än i januari samma år och att behovet under åren 2014-2015 hade minskat i samband med att de ordinarie befattningarna hade minskat. Dessa uppgifter motsvarar dock inte det som framgår av Haglunds sjötjänstutdrag som snarare tyder på det motsatta. Haglund har enligt sjötjänstutdraget år 2013 som visstidsanställd arbetat cirka 70 dagar medan han år 2014 arbetade cirka 115 dagar och år 2015 cirka 125 dagar.

De av arbetsgivaren uppgivna orsakerna till Haglunds tidsbundna avtal har år 2013 huvudsakligen varit säsonganställningar. Det är utrett att den egentliga högsäsongen pågick ungefär sex till sju veckor per år med undantag av år 2013 då säsongen pågick fram till 30.9. Trots detta har som orsak till Haglunds visstidsanställningar från maj 2013 till december 2013 motsvarande cirka sju månader angivits säsonganställning. Till den del Haglund uppgivits vara säsonganställd utanför den verkliga högsäsongen saknas grundad anledning för tidsbundna avtal. Med beaktande dessutom av det som framkommit av Bo Karlssons berättelse avseende avtalen 8-10 under perioden 21.10.2013 till 6.12.2013 har den faktiska orsaken till tidsbundenhet varit översyner, vilket ovan i avsnitt 2.1.4. konstaterats att inte utgör en grundad anledning till visstidsavtal till den del översynerna är planerade.

År 2014 har Haglunds visstidsanställning fortgått oavbrutet från början av februari till mitten av oktober. Såsom framgår av sjötjänstutdraget (bevis K2), har han under en cirka nio månaders period till stora delar tjänstgjort över 14 dagar

per månad och ibland upp till 18 dagar per månad. Som orsak till tidsbundenhet har uppgetts ”extra personal p.g.a. översyner” och vad gäller förlängningen 15.3-3.8 ”enligt turlista och schema”. Ingendera av de angivna orsakerna utgör såsom ovan konstaterats i avsnitt 2.1.4. en grundad anledning till tidsbundenhet utan tyder tvärt emot på ett fortgående behov av ordinarie arbetskraft.

Det har framgått att de tidsbundet anställda hade tjänstgjort enligt av arbetsgivaren upprättade arbetsscheman vilka sträckte sig längre i tiden än själva visstidsavtalet. Det faktum att arbetsgivaren har använt sig av tidsbunden personal för att utföra för den kontinuerliga driften nödvändiga arbetsuppgifter på basis av ett på förhand uppgjort schema visar att behovet av permanent arbetskraft har varit stort.

Ålands landskapsregering har hänvisat till högsta domstolens avgörande 2017:37 och anfört att behovet av arbetskraft inte har varit permanent emedan det har funnits längre uppehåll mellan Haglunds avtal. Hovrätten konstaterar att arbetsgivaren i nämnda avgörande hade kunnat styrka att det fanns ett återkommande behov av tidsbundna avtal. I Haglunds fall tyder det ovan anförda på att Haglund har varit fortsättningsvis sysselsatt den största delen av perioden maj 2013 till 26.1.2016. Avbrotten i anställningsförhållandet har främst berott på att avtalen inte har omfattat ledigheterna mellan tjänstgöringsperioderna, utan ett nytt visstidsavtal har ingåtts efter varje ledighet. Trots att grunderna för Haglunds tidsbundna avtal i någon mån har varierat har hans faktiska arbetsuppgifter genomgående varit de samma, det vill säga befälhavare med några enstaka inbrott som överstyrman.

Som ovan under rubriken 2.2.1. har konstaterats betraktas skärgårdstrafiken som en helhet då behovet av arbetskraft bedöms. Den helhet Haglunds enskilda avtal bildar och de uppgifter han haft visar att Ålands landskapsregering under en längre tid har fyllt ett permanent behov av arbetskraft med flera på varandra följande visstidsavtal. Ålands landskapsregering har således felaktigt bedömt att det inte längre skulle finnas arbete att erbjuda Haglund efter att varje tidsbundet avtal löpt ut.

2.2.3. Den kommande driftsprivatiseringens inverkan på bedömningen

Av rättspraxis (AD 2003:13 och HD 2015:64) framgår att arbetsgivarens förberedelser inför sådana förändringar i dess verksamhet som inverkar på arbetsgivarens möjligheter att erbjuda arbete kan medföra grundad anledning till ingående av arbetsavtal på viss tid. Verkningarna av arbetsgivarens dylika planer bör dock vara förhållandevis förutsebara och medför inte att arbetets karaktär omvandlas till tillfälligt om de planer som gäller organisationen i fråga förverkligas först efter en längre tid.

Det är ostridigt att landskapets samtliga frigående färjor har driftsprivatiserats. Den första färjan övergick i privat drift i oktober 2013, en del färjor i juni och augusti 2015 och resterande färjor från och med 1.2.2016. Privatiseringsprocessen har således pågått en längre tid. Driftsprivatiseringen har inte angetts som grund i de tidsbundna avtalen.

Av arbetsgivarens representant Bo Karlssons berättelse har det framgått att han

ansåg det främmande att man samtidigt som man var tvungen att omplacera och säga upp folk på grund av privatiseringarna skulle ha rekryterat andra. Rekrytering av tillsvidareanställda var dessutom arbetsamt.

Såsom framgått under rubriken 2.2.2. har Haglunds arbete inte minskat utan tvärtom har han år 2014 och 2015 arbetat mera än år 2013, vilket tyder på att behovet av arbetskraft trots driftsprivatiseringarna har varit stort och inte i sig skulle ha utgjort ett hinder att tillsvidareanställa personal. Anställningar på tillsvidare basis skulle dessutom inte heller ha medfört några ovanliga skyldigheter för arbetsgivaren trots kommande driftsprivatisering. I varje fall har de skyldigheter som eventuellt hör ihop med anställning på tillsvidare basis inte skilt sig från sådana som även sedvanligt hör ihop med avslutande av arbetsförhållanden som gäller tillsvidare. Det att en del av arbetstagarna enligt Bo Karlsson övergick i den nya redarens regi tyder på att det åtminstone inte skulle ha medfört ett omfattande problem för Ålands landskapsregering i slutändan.

2.3. Slutsatser

Ålands landskapsregering har på de grunder som anförts ovan under rubriken 2 inte haft grundad anledning till vart och ett av de tidsbundna avtal som ingåtts med Haglund för perioden 27.5.2013-16.1.2016. Utöver att grundad anledning till samtliga av Haglunds tidsbundna avtal inte har funnits har Ålands landskapsregering dessutom haft ett permanent behov av arbetskraft såsom framgår av denna dom under rubriken 2.2.2. Den delvis verkställda och delvis kommande privatiseringen av skärgårdstrafiken påverkar inte bedömningen av detta såsom framgår under rubriken 2.2.3. Arbetsavtalen har ingåtts på initiativ av arbetsgivaren och ska således anses gälla tillsvidare i enlighet med 1 kapitlet 4 § i lagen om sjöarbetsavtal.

Av förarbetena till 4 § i lagen om sjöarbetsavtal (RP 174/2010 rd, s. 45) framgår att om avtal för viss tid har upprepats utan grund anses avtalsförhållandet gälla tillsvidare från och med den tidpunkt då grund första gången saknades. Eftersom den grundade anledningen bör finnas vid ingåendet av arbetsförhållandet anses Haglunds avtal ha gällt tillsvidare från och med 27.5.2013.

Det har i Haglunds arbetsförhållande efter 18.10.2014 funnits ett uppehåll på ungefär fyra månader. Emedan det framkommit att arbetsgivaren använt sig av en stor mängd visstidsanställda med en viss intern rangordning och då Haglund efter uppehållet fortsatt sin tjänstgöring med samma befattning omfattande samma uppgifter och på samma fartyg som före uppehållet har det inte varit fråga om ett sådant avbrott som skulle medföra att arbetsförhållandet vid denna tidpunkt skulle ha sagts upp ogrundat. Följaktligen har Ålands landskapsregering inte haft någon skyldighet att utreda några omplaceringsmöjligheter i oktober 2014.

3. Tyst förlängning

Enligt 7 kapitlet 8 § i lag om sjöarbetsavtal anses avtalsförhållandet ha förlängts tills vidare om arbetsgivaren tillåter arbetstagaren att fortsätta arbeta sedan avtalsperioden eller uppsägningstiden gått ut. Bestämmelsen i 1 momentet tilläm-

pas inte, om det efter den tid som avses i momentet utförs arbete som nödvändigtvis måste utföras med tanke på fartygets, de ombordvarandes eller lastens säkerhet, och om arbetet inte varar mer än två dagar. Haglund har anfört att hans arbetsförhållande hos Ålands landskapsregering ska anses ha gällt tillsvidare även på grund av att arbetsgivaren ett antal gånger tillåtit honom arbeta utan avtal. Trots att hovrätten ovan i denna dom redan konstaterat att Haglunds arbetsavtal ska anses ha gällt tillsvidare, uttalar sig hovrätten även om denna av Haglund i andra hand anförda grund.

Vad gäller avtal 4 för perioden 1.7.2013-6.7.2013 då Haglund enligt sjötjänstutdraget (bevis K2) tjänstgjort fram till 8.7.2013 konstaterar hovrätten att tjänstgöringen inte varade längre än två dagar utöver avtalsperioden och dessutom att han under nämnda tid hade ett annat överlappande avtal för tjänstgöring på ett annat fartyg hos samma arbetsgivare (avtal 3). Emedan skärgårdstrafiken betraktas som en helhet har det inte varit fråga om en situation där arbetsgivaren tillåtit Haglund fortsätta arbeta efter avtalsperioden och det är således inte fråga om en tyst förlängning av avtalet.

I avtal 12 för perioden 1.2.2014-16.2.2014 har det på arbetsgivarens exemplar på två olika ställen för hand antecknats att anställningen upphör 16.2.2014, vilket även motsvarar det som framgår av sjötjänstutdraget. Hovrätten finner det utrett att Haglunds avtal genom gemensam överenskommelse har förlängts till och med 16.2.2014 och att det således inte är fråga om någon tyst förlängning.

Vad gäller Haglunds påstående om att avtalet 13 för tiden 28.2.2014-14.3.2014 skulle ha medfört en tyst förlängning emedan han tilläts börja arbeta redan 21.2.2014 utan avtal omfattar hovrätten tingsrättens motiveringar och slutsats på sidan 49. Någon tyst förlängning har inte ägt rum.

4. Ersättningarna

4.1. Lön för uppsägningstid

Eftersom Haglunds 26.1.2016 ogrundat uppsagda arbetsförhållande har pågått mer än två år är han i enlighet med 7 kapitlet 7 § 1 momentet i lagen om sjöarbetsavtal berättigad till lön för uppsägningstid motsvarande två månader enligt 4 § 2 punkten i samma kapitel.

4.2. Ersättning för ogrundat upphävande av arbetsavtal

Eftersom Ålands landskapsregering 26.1.2016 har avslutat Haglunds arbetsförhållande utan lagliga grunder är han berättigad till ersättning för ogrundat upphävande av arbetsavtal i enlighet med 12 kapitlet 2 § 1 momentet i lagen om sjöarbetsavtal. När ersättningen bestäms ska enligt 2 momentet beroende på orsaken till att arbetsavtalet upphävts beaktas den tid som arbetstagaren uppskattas vara utan arbete, inkomstbortfallet, den återstående tiden av ett arbetsavtal för viss tid, anställningsförhållandets längd, arbetstagarens ålder och möjligheter att få arbete som motsvarar hans eller hennes yrke eller utbildning, arbetsgivarens förfarande när arbetsavtalet upphävdes, sådan anledning till upphävande av arbetsavtalet som arbetstagaren själv gett upphov till, arbetstagarens och arbetsgivarens omständigheter i allmänhet samt andra liknande faktorer.

Haglund har berättat att han efter januari 2016 arbetat som vikarie på Nordic Jetlines och att han i augusti 2018 blev ordinarie anställd av samma arbetsgivare. Av Haglunds sjötjänstutdrag (bevis K2), som sträcker sig till slutet av juni 2017, framgår att han från och med mars 2016 har haft många tidsbundna anställningar som befälhavare eller överstyrman med varierande antal sjödagar och att han vissa månader inte alls har haft anställning. Av offentliga och privata sektorns arbetslöshetskassans utsaga framgår att Haglund efter 31.1.2017 inte har ansökt om dagpenning från arbetslöshetskassan, vilket tyder på att han också efter juni 2017 har haft arbete.

Det finns inte anledning att ifrågasätta Haglunds berättelse om att han inte blivit ordinarie anställd förrän i augusti 2018, vilket innebär att han saknat fast anställning i närmare två och ett halvt år efter att tjänstgöringen hos Ålands landskapsregering upphörde. Med beaktande av att hans arbetsförhållande hos Ålands landskapsregering har varat i cirka två år och åtta månader, att flera av hans tidsbundna avtal har varit ogrundade och att arbetsgivarens behov av arbetskraft har konstaterats vara permanent är den yrkade ersättningen för ogrundad upphävning motsvarande tolv månaders lön skälig. Haglunds månadslön är till beloppet ostridig.

Med stöd av 7 § 1 momentet och 9 § i räntelagen ska dröjsmålsränta betalas från dagen för delgivning av stämningen, det vill säga från 14.9.2016. Till den del Haglund yrkat på ränta från de tidigare tidpunkterna förkastas yrkandena.

4.3. Ersättning enligt 8 kapitlet 5 § 2 momentet i sjöarbetsavtalslagen

Av 8 kapitlet 5 § 2 momentet i lagen om sjöarbetsavtal (756/2011 enligt ordalydelsen i januari 2016) framgår att om arbetsgivaren säger upp arbetsavtalet av ekonomiska orsaker eller av produktionsorsaker till följd av överlåtelse av rörelse, har arbetstagaren rätt till en ersättning som motsvarar en månads grundlön och eventuella fasta tillägg. Rätt till ersättning föreligger dock inte, om arbetstagaren vägrat ta emot arbete som erbjudits i enlighet med 4 §.

Eftersom Haglunds arbetsavtal inte sagts upp av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker till följd av överlåtelse av rörelse blir lagrummet inte tillämpligt och det föreligger således inte grund att ålägga arbetsgivaren att betala ersättning motsvarande en månads lön till Haglund på denna grund. Yrkandet bör förkastas.

4.4. Ersättning för ålderstillägg

Haglund har anfört att han i och med den ogrundade uppsägningen i oktober 2014 hade gått miste om kvalifikationsmånader för ålderstillägg som han skulle ha varit berättigad till från och med februari 2015.

Eftersom Haglund inte framfört närmare utredning om vad det yrkade beloppet grundar sig på, förkastas yrkandet i avsaknad av stöd i sjöarbetsavtalslagen som outrett.

4.5. Avdrag från ersättningarna

Enligt 12 kapitlet 3 § 1 momentet 1 punkten i lagen om sjöarbetsavtal ska från en ersättning som bestämts enligt 2 § till den del den utgör ersättning till arbetstagaren för löneförmåner som gått förlorade på grund av arbetslöshet innan domen avkunnades eller meddelades avdras 75 procent av den inkomstrelaterade arbetslöshetsdagpenning som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och som har betalats till arbetstagaren för den ifrågavarande tiden.

Haglunds arbetsförhållande vid Ålands landskapsregering har upphört 26.1.2016. Han är berättigad till lön för en uppsägningstid om två månader, vilket innebär att den kalkylmässiga uppsägningstiden är 27.1.2016-26.3.2016. Eftersom hovrätten ålagt Ålands landskapsregering att till Haglund betala lön för två månaders uppsägningstid beaktas arbetslöshetsförmånerna vid uträknandet av fondens andel bara för tiden efter den kalkylmässiga uppsägningstiden. Hovrätten har ovan konstaterat att Haglund är berättigad till ersättning för ogrundat upphävande av arbetsavtalet motsvarande tolv månaders lön varmed granskningsperioden således infaller under tiden 27.3.2016-26.3.2017. Av rättegångshandlingarna framgår att offentliga och privata sektorns arbetslöshetskassa till Haglund under denna period har utbetalat inkomstrelaterad dagpenning sammanlagt 5.143,19 euro av vilket belopp Ålands landskapsregering åläggs att ersätta 75 procent motsvarande 3.857,39 euro till Sysselsättningsfonden.

5. Rättegångskostnaderna

Haglunds yrkanden har bifallits till huvuddelar i hovrätten. De delar av hans käromål som inte har godkänts gäller enbart omständigheter som är beroende av prövning eller som i övrigt inte har haft någon nämnvärd inverkan på parternas rättegångskostnader. Haglund är sålunda i enlighet med 21 kapitlet 3 § 2 momentet i rättegångsbalken berättigad till full ersättning för sina rättegångskostnader av Ålands landskapsregering såväl i tingsrätten som i hovrätten. Ålands landskapsregering har till beloppet medgivit Haglunds rättegångskostnader både i tingsrätten och i hovrätten.

Domslut

Tingsrättens dom upphävs. Haglund befrias från ersättningsskyldigheten till Ålands landskapsregering.

Hovrätten fastställer att

- Ålands landskapsregering inte har haft grundad anledning att ingå Haglunds tidsbundna arbetsavtal under tiden maj 2013 till 26.1.2016.
- att Haglunds arbetsavtal har gällt tillsvidare från och med 27.5.2013, samt
- att Haglunds arbetsförhållande bringats upphöra på ett olagligt sätt 26.1.2016.

Ålands landskapsregering åläggs att till Haglund erlægga

- lön för två månaders uppsägningstid totalt 9.264 euro jämte ränta enligt 4 § 1 momentet i räntelagen från 14.9.2016, samt

- ersättning för ogrundad uppsägning av arbetsavtalet motsvarande tolv månaders lön minskat med det avdrag som Ålands landskapsregering åläggs ersätta till Sysselsättningsfonden, det vill säga totalt 51.726,61 euro jämte ränta från och med 14.9.2016.

Ålands landskapsregering åläggs att till Haglund erlægga 20.936 euro för rättegångskostnader i tingsrätten och 6.278,94 euro för rättegångskostnader i hovrätten, båda beloppen jämte ränta enligt 4 § 1 momentet i räntelagen från det att en månad har förflutit från hovrättens avgörande.

Till övriga delar förkastas Haglunds yrkanden.

Ålands landskapsregering åläggs att till Sysselsättningsfonden betala 3.857,39 euro jämte ränta enligt 4 § 1 momentet i räntelagen från det att en månad har förflutit från hovrättens avgörande.

Ålands landskapsregerings yrkande på ersättning för rättegångskostnader i hovrätten förkastas.

Besvärkundervisning

Part som önskar anföra besvär över hovrättens avgörande skall söka tillstånd därtill hos högsta domstolen. Besvärstillstånd kan meddelas endast om det med avseende på lagens tillämpning i andra liknande fall eller med hänsyn till en enhetlig rättstillämpning är av vikt att ärendet prövas av högsta domstolen, eller om därtill finns särskild anledning till följd av sådant i saken inträffat rättegångs- eller annat fel att domen eller utslaget på grund därav borde återbrytas eller undanröjas, eller om det eljest föreligger vägande skäl att meddela besvärstillstånd.

Tiden för ansökan om besvärstillstånd och anförande av besvär är sextio (60) dagar från den dag då hovrättens dom eller utslag gavs. Senast den dag då fullföljdstiden utgår skall sökanden vid äventyr av talans förlust tillstålla hovrättens registratorskontor en till högsta domstolen ställd fullföljdsskrift.

Part kan personligen, genom ombud eller genom bud ge eller såsom postförsändelse, telefax eller elektronisk post sända fullföljdsskriften till hovrättens registratorskontor. Den bör vara där senast den dag då fullföljdstiden utgår innan ämbetsverket stängs, dvs. före klockan 16.15. Om fullföljdsskriften tillställs hovrätten per post eller som telefax eller elektronisk post sker detta på avsändarens eget ansvar.

Åbo hovrätt	telefax	029 564 1101
Tavastgatan 11	e-post	turku.ho@oikeus.fi
20500 Åbo		

Fullföljdsskriften skall innehålla tillståndsansökan och besvär och därtill bör fogas handlingar av vilka framgår de omständigheter sökanden åberopar.

I tillståndsansökan skall anföras den grund på vilken besvärstillstånd söks samt de skäl på vilka sökanden anser att laglig grund för meddelande av besvärstillstånd föreligger. Därjämte skall anges det avgörande av hovrätten vari sökanden vill söka ändring.

I besvären skall uppges:

- 1) i vilken del ändring söks i hovrättens avgörande;
- 2) de ändringar i hovrättens avgörande som yrkas; samt
- 3) grunderna för yrkandena.

Ändringssökande får inte åberopa andra omständigheter och bevis än sådana som förebragts i underrätten eller hovrätten, förutom då sökanden gör sannolikt att han inte har kunnat åberopa omständigheten eller beviset vid dessa domstolar eller att han eljest har haft giltig anledning att ej göra det.

I fullföljdsskriften skall anges sökandens namn, yrke och boningsort samt den postadress för honom eller hans ombud, under vilken meddelanden i saken får sändas till honom. Ändras postadressen skall den nya adressen skriftligen anmälas till högsta domstolens registratorskontor. Fullföljdsskriften skall undertecknas av sökanden eller, om han inte själv uppsatt den, av uppsättaren. Denne skall därjämte uppges sitt yrke och sin hemort. Sänds fullföljdsskriften som elektronisk post behöver den inte undertecknas.

Hovrätten insänder fullföljdsskriften jämte bilagor och akten i ärendet samt avskrift av hovrättens avgörande till högsta domstolen, som vid behov av motparten begär skriftligt bemötande av ändringsansökningen.

För handläggning av besvärsmål i högsta domstolen uppbärs en rättegångsavgift som är 510 euro. Betalningsskyldig är ändringssökanden eller den som trätt i hans ställe.

Rättegångsavgift uppbärs inte i brottmål om hovrättens avgörande ändras till fördel för ändringssökanden. Rättegångsavgift uppbärs inte heller av den som har beviljats fri rättegång eller som enligt annan lagstadgad föreskrift är befriad från betalningsskyldighet.

A